

Viestintävirasto

Markkinakatsaus 3/2011

Viestintämarkkinoiden puolivuosisikatsaus **2011**

© Viestintävirasto 2011
Tiedustelut: markkinaselvitykset@ficora.fi
Tietoja lainatessa lähteenä on mainittava Viestintävirasto.

Sisällysluettelo

Johdanto	4
Teleyritysten tulot ja investoinnit.....	5
Teletoimialan tulot	5
Teletoimialan investoinnit	5
Teleyritysten investointiseuranta	7
Tiedonsiirtopalvelut.....	11
Kiinteän verkon laajakaistapalvelut	11
Matkaviestinverkon tiedonsiirtopalvelut	12
Hinnat ja asiakaspalvelun laatu	14
Puhepalvelut.....	16
Matkaviestinpalvelut.....	17
Kiinteän puhelinverkon palvelut.....	18
Hinnat ja asiakaspalvelun laatu	19
Mediapalvelut.....	20
Televisiopalvelujen tarjonta internetissä	20
IPTV-palvelut.....	20
Netti-TV-palvelut	21
Televisiolähetysten vastaanottaminen	22
Postipalvelut	24
Postitoiminnan taloudellisia tunnuslukuja	24
Postilähetysten volyymit	26
Kirjeen kulkunopeus.....	27
Toimipisteiden määrä	27

Johdanto

Yrityksille ja etenkin kuluttajille on tarjolla yhä laajempi kirjo erilaisia viestintäpalveluita. Uusien palvelujen voidaan nähdä vastaavan joko olemassa olevaan kysyntään tai luovan uusia tarpeita ja mahdollisuuksia. Esimerkiksi uutislähetysten katselu internetin kautta kannettavalla tietokoneella tarjoaa vaihtoehdon perinteiselle television katselulle, mutta myös mahdollisuuden aivan uudenslaisille, erilaisiin tarpeisiin vastaaville, palveluille. Uusien palvelujen myötä käyttäjät voivat paremmin löytää juuri heidän tarpeitaan vastaavat palvelut, mutta samaan aikaan palvelujen vertailu ja arviointi monimutkaistuu. Tämä haaste koskee paitsi käyttäjiä niin myös Viestintävirastoa ja muita tahoja, jotka haluavat seurata palvelujen ja markkinoiden kehittymistä.

Kukin viestintäpalvelujen käyttäjä hankkii viestintäpalvelunsa omiin yksilöllisiin tarpeisiinsa ja kuluttaa niitä omalla tavallaan. Tästä huolimatta Viestintäviraston ja muiden markkinoita seuraavien tahojen kannalta on tärkeää kyetä muodostamaan myös yleiskuva markkinoista. Kaikki ei ole yksinkertaistettavissa, mutta jonkinlainen yhteismitallisuus ja ymmärrys palvelujen keskinäisistä suhteista on edellytys, jotta markkinoiden kehitystä voidaan seurata kokonaisvaltaisemmin.

Viestintävirasto pyrkii markkinaseurannassaan löytämään sellaiset kokonaisuudet ja mittayksiköt, jotka mahdollistavat muutosten mittauksen. Läheskään kaikkiin asioihin ei ole yksiselitteisesti oikeita mittareita. Sopivimman määritelmän löytäminen riippuu usein kulloistakin tietotarpeesta. Esimerkiksi mobiililajakaistaliittymämääriä ja investointikäyttämistä esitettäessä on tietojen julkaisijasta riippuen päädytty moniin toisistaan eroaviin määritelmiin. Tähän tulee kiinnittää huomiota erityisesti kansainvälisten vertailujen osalta.

Jotta esitetyt markkinatiedot olisivat tulkittavissa mahdollisimman yksiselitteisesti, tässä markkinakatsauksessa on esimerkiksi kuvattu tarkemmin matkaviestinverkon tiedonsiirtopalvelujen ja televisiopalvelujen tarjontaa Suomessa. Aiempina syksyinä julkaistujen katsusten tavoin myös tämän puolivuosisikatsauksen rungon muodostavat vuoden 2011 ensimmäistä puoliskoa koskevat markkinatiedot sekä viime vuotta koskevat taloudelliset tunnusluvut. Postipalveluista on tarjolla koko viime vuotta koskevia tietoja. Lisäksi katsauksessa tarkastellaan televisiopalvelujen käyttöä.

13 %

Teleyritysten investointiaste s. 5

2 979 000

Matkaviestiverkon kuukausimaksullisten tiedonsiirtoliittymien lukumäärä s. 12

1 130 000 000 €

Kotimaisten postilähetysten liikevaihto vuonna 2010 s. 24

3:11

Keskimääräisen matkapuhelun kesto s. 16

44 %

Teräväpiirtonäyttöjen levinneisyys tv-talouksissa s. 23

Teleyritysten tulot ja investoinnit

Suomessa toimii kymmeniä telepalveluja tarjoavia yrityksiä, jotka poikkeavat toisistaan merkittävästi niin toiminnan laajuuden kuin investointikyvyn ja -tarpeenkin suhteen. Tässä luvussa tarkastellaan sekä koko teletoimialan että alalla toimivien yritysten tuloja ja investointeja. Koko teletoimialaa koskevat investointitiedot perustuvat Viestintäviraston teleyrityksiltä keräämiin tietoihin. Toimialan suurimpien yritysten investointien yrityskohtainen tarkastelu puolestaan perustuu Balance Consulting Oy:n tilinpäätösanalyysiin.

Teletoimialan tulot

Suomessa toimivien teleyritysten yhteenlaskettu liikevaihto vuonna 2010 oli noin 4,8 miljardia euroa. Liikevaihdosta vajaat 3,8 miljardia euroa eli hieman alle 80 prosenttia muodostui kiinteän televerkon ja matkaviestinverkon liikevaihdosta. Loppuosa tuloista muodostui TV- ja radiotoiminnasta sekä muusta toiminnasta kuten laitemyynnistä. Vuoteen 2009 verrattuna teleyritysten yhteenlaskettu liikevaihto kasvoi 2 prosenttia. Kiinteän televerkon liikevaihto laski 4 prosenttia ja matkaviestinverkon kasvoi 2 prosenttia. Suurin muutos tapahtui muussa kuin televerkkoyritysten liikevaihdossa, joka kasvoi lähes 12 prosenttia.

Telepalvelut voidaan jakaa vähittäis- ja tukkupalveluihin. Vähittäispalveluja ovat kuluttaja-, yritys- ja yhteisöasiakkaille myydyt telepalvelut. Tukkupalvelut ovat teleyritysten toisilleen myymiä palveluja, joita käytetään edelleen muiden telepalvelujen tarjoamiseen. Merkittäviä tukkumyyntieriä ovat verkon vuokraus ja yhdysliikennemaksut.

Yli kolme neljäsosaa televerkkotuloista, yhteensä noin 2,9 miljardia euroa, muodostui vähittäispalveluista. Tästä hieman alle puolet kertyi kiinteästä televerkosta ja hieman yli puolet matkaviestinverkosta. Kolmannes vähittäispalvelujen liikevaihdosta muodostui tiedonsiirtopalveluista. Kiinteän verkon osalta tiedonsiirtopalvelut muodostivat yli puolet vähittäispalveluiden liikevaihdosta, kun matkaviestinverkossa vastaava osuus oli vain noin kuudesosa. Vähittäispalvelujen liikevaihdosta yli puolet muodostui kotitalouksille myydyistä palveluista. Kotitalouksilta saaduista tuloista suurin osa kertyi matkaviestinverkon palveluista, kun yritysasiakkailta saaduista tuloista suurin osa kertyi kiinteän verkon palveluista.

Hieman alle neljännes kaikista televerkkotuloista, yhteensä 900 miljoonaa euroa, muodostui tukkupalveluista. Tästä noin kaksi kolmasosaa kertyi matkaviestinverkon tukkupalveluista ja loput kiinteän televerkon tukkupalveluista.

Liikevaihto (miljoonaa euroa)	2009	2010
Teleritysten yhteenlaskettu liikevaihto	4 730	4 820
Tulot kiinteästä televerkosta	1 690	1 620
Tulot vähittäispalveluista	1 410	1 350
Tulot tukkupalveluista	280	270
Tulot matkaviestinverkosta	2 100	2 150
Tulot vähittäispalveluista	1 500	1 520
Tulot tukkupalveluista	600	630
Muun kuin televerkkotoiminnan tulot ¹	940	1 050
Tulot TV- ja radiotoiminnasta ²	-	210
Tulot muusta toiminnasta ³	-	840

¹ Muun kuin televerkkotoiminnan tarkempaa jaottelua ei ole saatavilla vuodelle 2009.

² Sisältää tulot mm. AV-sisältöpalveluista, IPTV-maksuista, kaapeli-TV -maksuista sekä TV- ja radiolähetyspalveluista.

³ Sisältää tulot mm. laitemyynnistä.

Lähde: Viestintäviraston teleyrityksiltä keräämät tiedot.

Taulukko 1 Teletoimialan yritysten liikevaihto vuonna 2010.

Teletoimialan investoinnit

Teletoiminta on luonteeltaan hyvin investointi-intensiivistä, ja liiketoiminnan kehittäminen ja uusiutuminen investointien kautta ovat telealalla keskeisessä asemassa. Yhteiskunnan kannalta investoinnit turvaavat kilpailukykyisten telepalveluiden olemassaolon. Toimialan investointien

analysoiminen on siten keskeistä alan kehityksen kokonaiskuvan muodostamiseksi.

Teleyritysten bruttomääräiset aineettomat ja aineelliset investoinnit olivat vuonna 2010 yhteensä 630 miljoonaa euroa, josta 540 miljoonaa euroa oli televerkkoinvestointeja. Investointien osuus kokonaisliikevaihdosta, toisin sanoen

koko teletoimialan investointiaste, oli 13 prosenttia.

Toimialan euromääräiset investoinnit kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 50 miljoonaa euroa. Televerkkoinvestoinnit kasvoivat 160 miljoonaa euroa. Muiden kuin televerkkoinvestointien osuus siis pieneni huomattavasti. Lähes kaksi kolmannesta televerkkojen investoinneista kohdistui kiinteään televerkkoon.

Televerkkoinvestoinneista valtaosa oli aineellisia investointeja. Aineettomien ja aineellisten in-

vestointien suhde ei juuri riipu siitä, tarkastellaanko investointeja kiinteään televerkkoon vai matkaviestinverkkoon.

Edelliseen vuoteen verrattuna tulot kiinteästä televerkosta pienenevät, mutta investoinnit kiinteään televerkkoon kasvoivat. Matkaviestinverkon osalta sekä tulot että investoinnit kasvoivat. Sen sijaan muut kuin televerkkotoiminnan tulot kasvoivat, mutta muut kuin televerkkoinvestoinnit pienenevät.

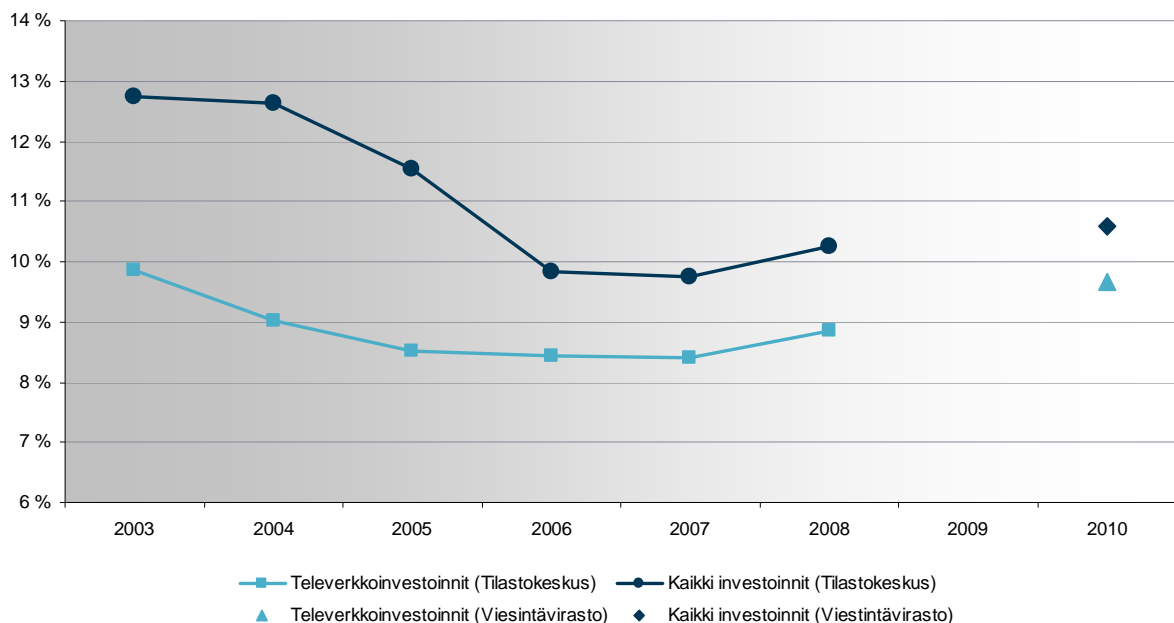
Investoinnit (miljoonaa euroa)	2009	2010
Bruttomääräiset aineelliset ja aineettomat investoinnit	580	630
Investoinnit televerkkoihin	380	540
Investoinnit kiinteään televerkkoon	230	340
josta aineellisia investointeja	-	290
Investoinnit matkaviestinverkkoon	150	200
josta aineellisia investointeja	-	170
Muut investoinnit	200	90

Lähde: Viestintäviraston teleyrityksiltä keräämät tiedot.

Taulukko 2 Teletoimialan yritysten bruttomääräiset aineelliset ja aineettomat investoinnit.

Teletoimialalla investoinnit ovat pitkäkestoisia ja ne toteutetaan useamman vuoden sykleissä. Toimialan investointikehitystä tuleekin arvioida pidemmällä aikavälillä. Parhaan verrokin edellä esitetyille investointitiedoille antavat Tilastokeskuksen televiestintätilaston investointitiedot. Kyseisessä tilastossa on tilastoitu ainoastaan

aineelliset investoinnit, ja se on saatavilla vain vuoteen 2008 saakka. Vuodelta 2009 ei ole saatavilla jaottelua toimialan aineellisiin ja aineettomiin investointeihin. Vuoden 2010 osalta tiedot perustuvat yllä esitettyihin Viestintäviraston keräämiin tietoihin.

Kuvaaja perustuu vuosien 2003 - 2008 osalta Tilastokeskuksen televiestintätilastoon ja vuoden 2010 osalta Viestintäviraston teleyrityksiltä keräämiin tietoihin.

Kuvio 1 Teletoimialan aineelliset investoinnit suhteessa kokonaisliikevaihtoon.

Kaikkien aineellisten investointien suhde kokonaisliikevaihtoon putosi melko jyrkästi vuosien 2003 – 2004 hieman alle 13 prosentista vuosien 2006 – 2007 alle 10 prosenttiin. Vuoden 2007 jälkeen suhdeluku on jälleen kasvanut. Aineellisissa televerkkoinvestoinneissa pudotus hieman alle 10 prosentista hieman yli kahdeksaan prosenttiin tapahtui nopeasti. Toisaalta vuoteen 2010 mennessä suhdeluku on noussut lähes takaisin vuoden 2003 tasolle. Pidemmällä aikavälillä televerkkoinvestointien osuus teleyritysten kaikista investoinneista on kasvanut huomattavasti.

Teleyritysten investointiseuranta

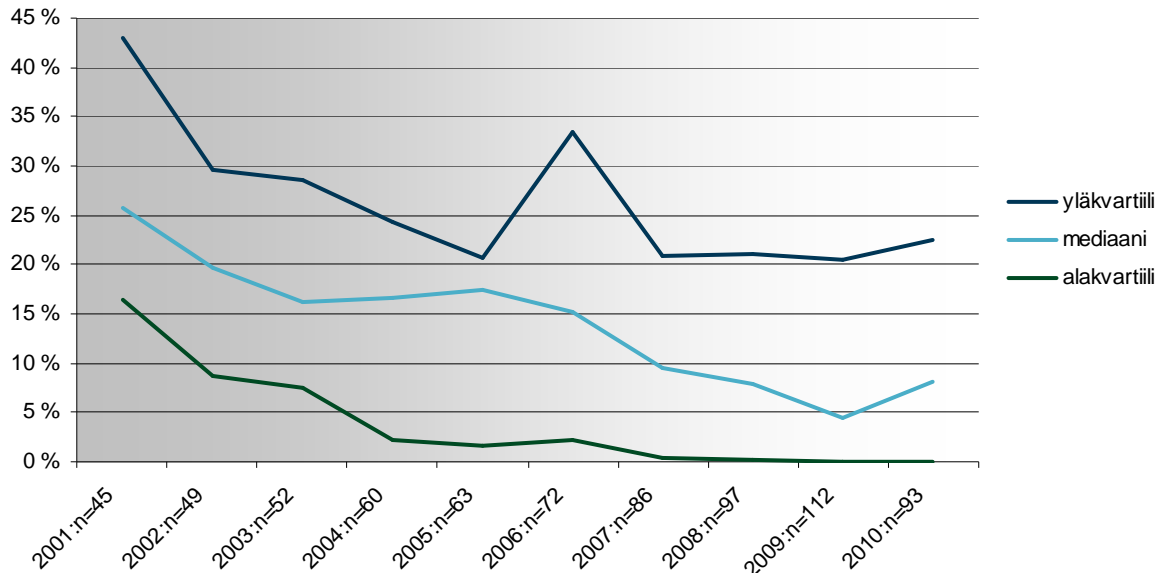
Edellä teletoimialan tuloja ja investointeja tarkasteltiin kokonaisuutena. Toimialan kokonaistarkastelun lisäksi Viestintävirasto seuraa suurimpien teleyritysten investointeja tilinpäätöstiin perustuen. Tilinpäätösten avulla voidaan tehdä vertailuja yritysten välillä ja tarkastella yrityksiä suhteessa yritysryhmiin kuten toimialoihin tai kaikkiin yrityksiin. Seuranta on toteutettu vuodesta 2007 lähtien Balance Consulting Oy:n oikaisemien tilinpäätösten pohjalta. Tilinpäätösten oikaisemisella pyritään saamaan

eri yritysten ja toisaalta eri tilikausien tilinpäätökset vertailukelpoiksi eliminoimalla erilaisten laskentaperusteiden vaikutukset.

Suomalaisten teleyritysten investointiasteiden mediaani oli vuosina 2008 - 2010 keskimäärin noin 7 prosenttia. Investointiaste on laskenut lähes koko 2000-luvun ajan, mutta vuonna 2010 se on ollut jälleen nousussa. Alakvartiili on ollut vuodesta 2007 lähtien lähes nollassa, eli toimialalla on suuri joukko yrityksiä jotka eivät investoi käytännössä lainkaan.

Vaikka teletoimialan yritysten investointiasteen mediaani on laskenut 2000-luvulla, se on edelleen suhteellisen suuri. Kaikkien suomalaisyritysten investointiasteen mediaani on 2000-luvulla vaihdellut hieman alle prosentista noin kahteen prosenttiin. Teletoimialan yritysten investointiasteen mediaani on ollut kaikkien yritysten investointiasteiden yläkvartiilissa.

Teletoimialaa enemmänkin investoivia toimialoja löytyy: esim. verkostomaisen luonteen mielessä verrattavissa oleva sähkö- kaasu- ja lämpöhuollon sekä jäähdytysliiketoiminnan toimialan investointiasteen mediaani on ollut aikavälillä 2008 - 2010 noin kaksinkertainen teletoimialaan verrattuna.

Kuvio 2 Teletoimialan yritysten investointiasteiden kvartiilit 2000-luvulla. Lähde: Balance Consulting Oy.

Teletoimialalla Suomessa toimii muutama suhteellisesti suuri yritys ja suuri joukko pieniä yrityksiä. Vuoden 2010 investointitarkastelussa on kymmenen teletoiminnan liikevaihdolla mitattuna suurinta yritystä. Näiden yritysten teletoiminnan yhteenlaskettu liikevaihto kattaa yli 90

prosenttia Suomen kaikkien teletoimialan yritysten teletoiminnan liikevaihdosta. Valittujen yritysten tarkastelu antaa tässä mielessä kattavan kuvan koko toimialan investointikäyttäytymisestä.

Yritykset kokonaisliikevaihdon mukaisessa järjestyksessä ovat: TeliaSonera Finland Oyj (TSF), Elisa konserni (Elisa), DNA konserni (DNA), Anvia konserni (Anvia), TDC Oy Finland (TDC), Digita Oy (Digita), Osuuskunta PPO konserni (PPO), AinaCom Oy (Aina), SSP Yhtiöt

konserni (SSP) ja Kymen Puhelin konserni (KYMP). Vuoteen 2009 verrattuna seurannasta on poistunut Sanoma Television Oy, jonka aiemmin omistama kaapelitelevisio-operaattori Welho siirtyi osaksi DNA konsernia vuoden 2010 aikana.

Tilinpäätös-tiedot 2010 ¹	Liikevaihto (M€)	Liikevaihdon kasvun 3 vuoden k.a. (%)	Investointi-asteen 3 vuoden k.a. (%)	Omavaraisuusaste (%)	Sijoitetun pääoman tuotto (%)	Investointien ylläpitomahdollisuudet ⁴
TSF	1578	-1	12	94	5	26,9
Elisa	1463	-2	12	43	17	2,0
DNA	691	9	14	64	10	7,0
Anvia	109	9	17	50	18	6,7
TDC	92	3	11	73	8	13,1
Digita	90	-4	20	82	18	12,1
PPO	71	52	37	74	4	3,9
Aina	68	-6	9	14	-9	-1,9
SSP	49	20	36	77	-1	6,5
KYMP	40	4	25	71	3	6,1
Televiestintä-toimiala²	3	3	7	61	10	-
Vertailtava toimiala³	13	11	13	37	8	-

¹ Tilinpäätökset 31.12.2010, paitsi Digitan tilinpäätös 31.3.2010.

² Toimialan "61: Televiestintä" (Toimialaluokitus 2008) mediaanit.

³ Toimialan "35: Sähkö- kaasu- ja lämpöhuolto sekä jäähdytysliiketoiminta" (Toimialaluokitus 2008) mediaanit.

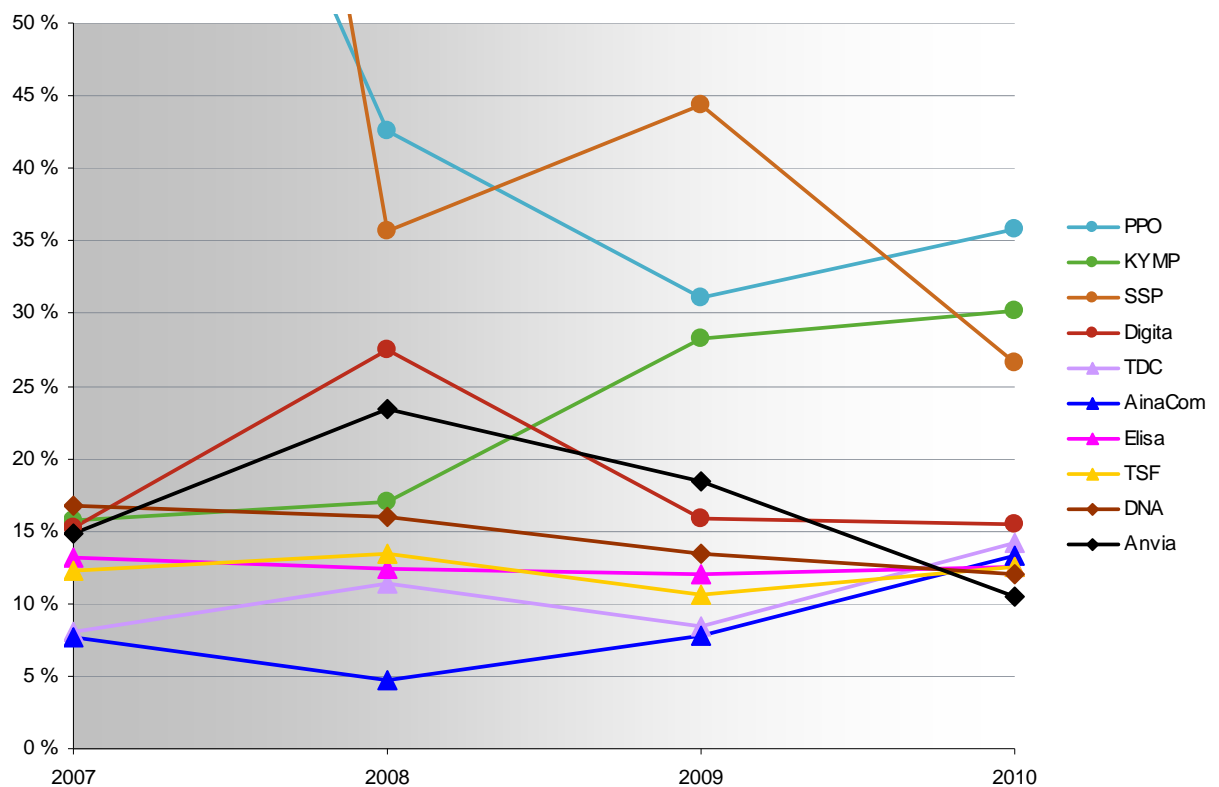
⁴ Investointien ylläpitomahdollisuuksien luokittelu: <0,5 erittäin vaikeat; 0,5 - 1 vaikeat; 1 - 1,5 kohtalaiset; 1,5 - 2 hyvät ja >2 erittäin hyvät.

Taulukko 3 Suurimpien teleyritysten tilinpäätöstietoja vuodelta 2010. Lähde: Balance Consulting Oy.

Tarkastelluissa yrityksissä huomiota kiinnittää yritysten erilaisuus. Toiseksi suurimman yrityksen liikevaihto on suurempi kuin kahdeksan pienemmän yrityksen yhteenlasketut liikevaihdot. Liikevaihdon kasvu on viimeisen kolmen vuoden aikana ollut osalla yrityksistä merkittävän suuri ja osalla taas negatiivinen. Kaikki yritykset investoivat suhteellisen suuren osan liikevaihdostaan, mutta investointiasteissa on hyvin suuria eroja. Myös kannattavuudessa sijoitetun pääoman tuotolla mitattuna on merkittäviä eroja: osalla yrityksistä kannattavuus on erittäin hyvä, osalla heikko. Sen sijaan omavaraisuusaste, jolla voidaan arvioida yrityksen vakavaraisuutta ja tappionsietokykyä, on lähes kaikilla tarkastelluista yrityksistä erittäin hyvä. Teletoimialan yrityksillä on yleisestikin korkea omavaraisuusaste.

Tarkasteltujen yritysten joukossa liikevaihdon kasvulla ja investointiasteella on positiivinen korrelaatio. Eryteisesti yrityksillä, joiden liikevaihdon kasvu on ollut voimakkainta, myös investoinnit ovat olleet korkeimpia. Yrityksen toiminnan laajuuden ja investointiasteen korrelaatio ei ole yhtä selvä, mutta korkeimmat investointiasteet esiintyvät selkeästi vertailun pienempien yritysten joukossa.

Teletoimialan investointiaste on korkea. Tarkasteltujen yritysten investointiasteet puolestaan ovat teletoimialaan verrattuna korkeita. Investointiasteiden kolmen vuoden keskiarvolla mitattuna kaikki tarkastellut yritykset ovat toimialan mediaanin yläpuolella. Yhteenvetona voidaan todeta telealan yritysten investoivan paljon ja alan suurimpien yritysten olevan myös liikevaihtoon suhteutettuna suuria investoijia.

Kuvio 3 Tarkasteltujen teleyritysten investointiasteet 2007 – 2010. Lähde: Balance Consulting Oy.

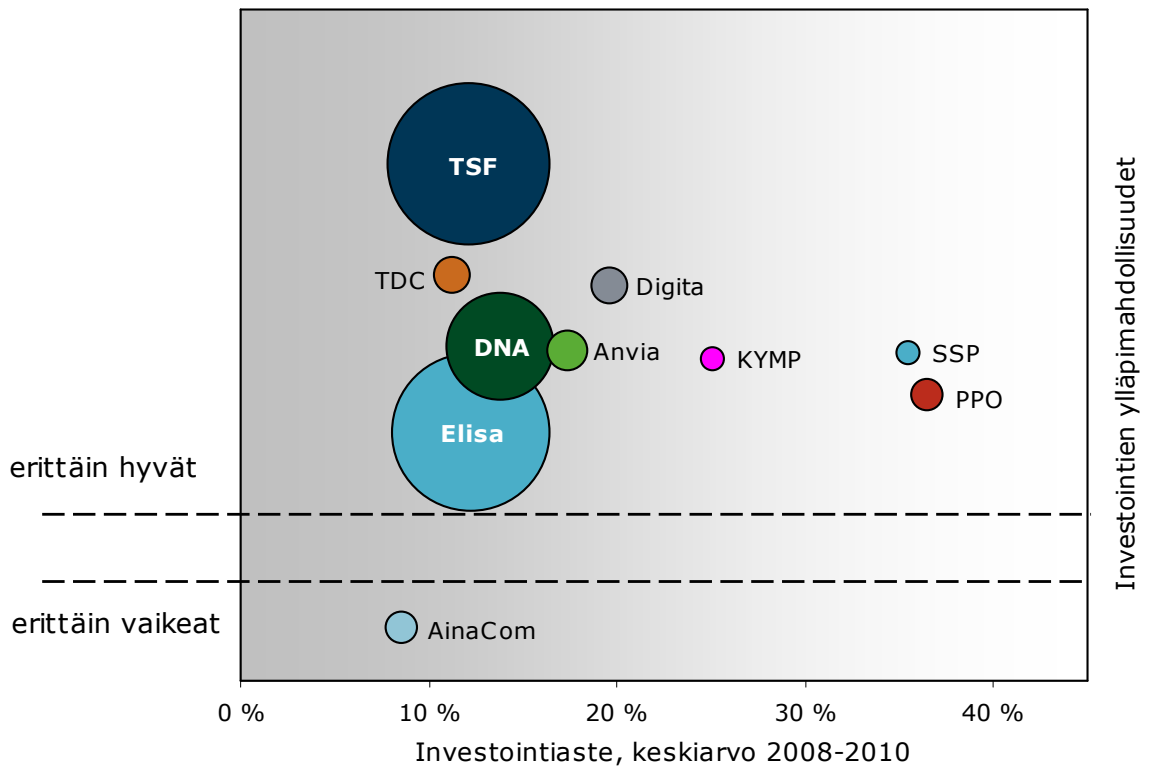
Vuoden 2010 investointiastetta tarkastellessa yrityksistä nousee esiin kaksi selkeää joukkoa: noin 10 - 15 prosenttia liikevaihdostaan investoivat yritykset ja selvästi enemmän, yli 25 prosenttia investoivat yritykset. Jälkimmäiseen luokkaan kuuluvat yritykset ovat PPO, SSP ja KYMP. Näistä PPO:n ja SSP:n investointiasteet ovat jo pitkään olleet suurimpien joukossa – vuonna 2007 SSP:n investointiaste oli yli 150 ja PPO:n yli 90 prosenttia. KYMP sen sijaan on kasvattanut investointiastettaan viime vuosien aikana. Vuoden 2010 toimintakertomusten perusteella näiden liiketoiminnan laajuuteen nähden suurten investoijien keskeisiä investointikohteita olivat valokuituverkot ja palvelutuotannon uudistaminen ja kehittäminen. Muiden tarkasteltujen yritysten investointiasteet ovat vuonna 2010 edelleen lähentyneet toisiaan.

Tilinpäätöstietojen pohjalta voidaan arvioida yritysten toteutuneiden investointien ylläpitomahdollisuuksia. Tätä varten laskettiin yrityksen hallussa oleva rahamäärä¹, joka kuvaa yrityksen tulo-rahoitusta ja lisävelkaantumiskykyä ottaen huomioon yrityksen omistajien sijoituksen laskennallisen tuoton. Rahamäärän ja viimeisten kolmen vuoden aikana toteutuneiden euromää-

räisten investointien keskiarvon suhteena saadaan arvio yrityksen rahoituskellisistä mahdollisuuksista ylläpitää toteutunutta investointitasoa. Arvoa 2 suurempi suhdeluku kertoo erittäin hyvistä ylläpitomahdollisuuksista – yrityksellä hallussa oleva rahamäärä on silloin vähintään kaksinkertainen suhteessa toteutuneiden investointien keskiarvoon. Investointien ylläpitomahdollisuuksien mittari on kehitetty Viestintäviraston investointiseurannan tarpeisiin yhteistyössä Balance Consultingin kanssa.

Investointien ylläpitomahdollisuuksien ja toteutuneiden investointien suhdetta on kuvattu kuviossa 4. Yrityksen sijainti kuvion pystyakselilla kuvaa yrityksen investointien ylläpitomahdollisuuksia, jotka ovat yhtä lukuun ottamatta kaikilla yrityksillä erittäin hyvät. Sijainti kuvaajan vaakakselilla kertoo, kuinka suurilla toteutuneilla investoinneilla keskimäärin olleet suhteessa yrityksen liikevaihtoon, ja yritystä kuvaavan ympyrän pinta-ala on verrannollinen liikevaihtoon. Liikevaihdoltaan suurimmat yritykset ovat liikevaihtoon suhteutettuna vertailun pienimpien investoijien joukossa. Toisaalta vertailun suurimmat investointiasteet löytyvät liikevaihdoltaan pienimpien yritysten joukosta.

¹ Rahamäärä = rahoitustulos + tasesubstanssi - korolliset nettovelat - laskennallinen omistajien tuotto-osuus (10 % tasesubstanssista)

Kuvio 4 Teleyritysten toteutuneet investoinnit ja investointien ylläpitomahdollisuudet.

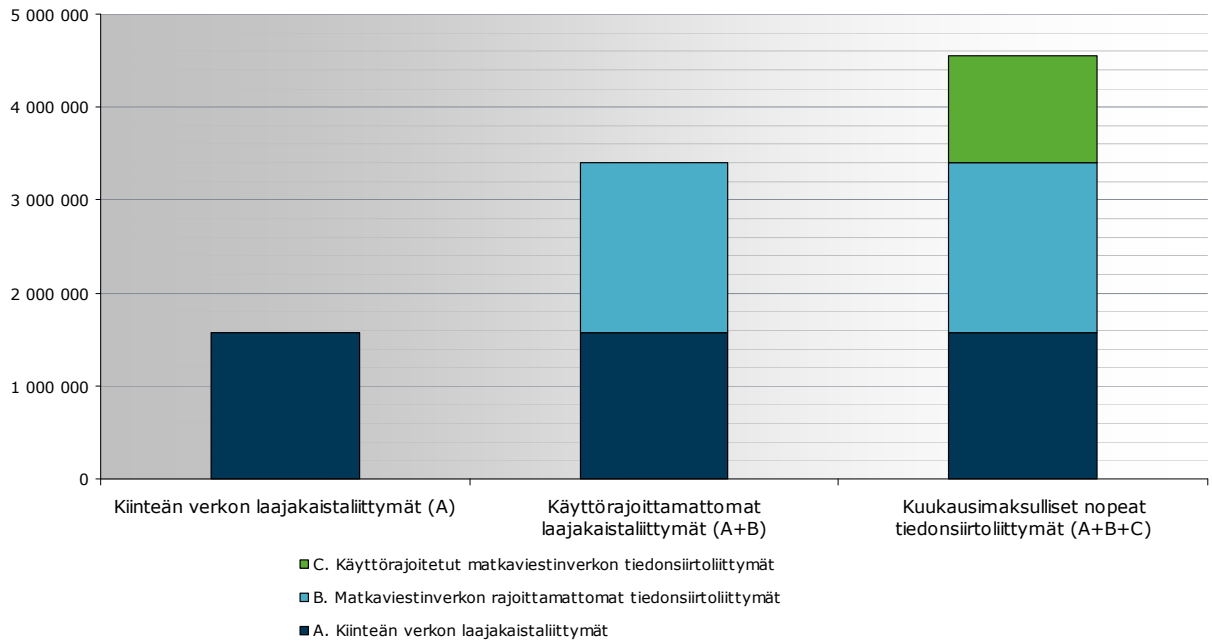
Lähes kaikilla tarkastelun yrityksillä on rahoituksellisessa mielessä erittäin hyvät mahdollisuudet ylläpitää investointejaan tai jopa kasvattaa niitä tarpeen vaatiessa. Tämä pätee myös yrityksiin, jotka ovat tehneet suuria investointeja suhteessa liikevaihtoon. Rahoituksellisten mahdollisuuksien lisäksi investointipäätökseen vaikuttavat lukuisat yrityksen stra-

tegiaan ja toimintaympäristöön liittyvät tekijät, ja yrityksellä tulee olla vahva näkemys siitä, että uusinvestoinnit ovat sille kannattavia, ennen kuin nämä investoinnit toteutuvat. Koska rahoitukselliset mahdollisuudet eivät ole olleet keskeinen investointeja rajoittava tekijä, voidaan sanoa, että toteutuneet investoinnit kuvaavat myös toteutuneita investointitarpeita.

Tiedonsiirtopalvelut

Suomessa oli kesäkuun 2011 lopussa yhteensä yli 4,5 miljoonaa kuukausimaksullista internet-liittymää, joiden avulla pystyi käyttämään laajakaistayhteyttä. Luku sisältää kiinteän verkon laajakaistaliittymät sekä matkaviestinverkon

liittymät, joiden tiedonsiirtopalvelusta on maksettu kuukausimaksua. Näiden lisäksi Suomessa oli myös reilut 1,2 miljoonaa matkapuhelinliittymää, joiden tiedonsiirrosta maksettiin muulla perusteella, esimerkiksi käyttömäärän mukaan.

Kuvio 5 Kuukausimaksulliset tiedonsiirtoliittymät 30.6.2011.

Kiinteän verkon laajakaistapalvelut

Kiinteän verkon eli kiinteiden laajakaistaliittymien määrässä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia viime vuosina, sillä niiden määrä on pysytellyt vajaassa 1,6 miljoonassa kappaleessa. Vuoden 2010 loppupuolella uudelleen alkanut maltillinen liittymämäärän kasvu jatkui myös vuoden 2011 ensimmäisellä vuosipuoliskolla, jonka aikana kiinteiden laajakaistaliittymien

määrä kasvoi 12 000 liittymällä. Liittymistä kolme neljäsosaa oli kotitalouksien käytössä.

DSL-tekniikka oli kaikkein yleisin kiinteän verkon laajakaistatekniikoista. Kaikista kiinteän verkon laajakaistaliittymistä 71 prosenttia oli toteutettu DSL-tekniikalla ja 16 prosenttia kaapelimodeemitekniikalla. Kiinteistö- ja taloyhtiöliittymiä oli 9 prosenttia kiinteän verkon laajakaistaliittymistä. Näistä suurin osa eli 123 300 liittymää oli toteutettu Ethernet-tekniikalla.

Vuosi	2008		2009		2010		2011	
	31.12.	30.6.	31.12.	30.6.	31.12.	30.6.	31.12.	30.6.
Kiinteän verkon laajakaistaliittymät	1 616 900	1 579 600	1 565 600	1 555 100	1 559 400	1 571 500		
DSL	1 231 300	1 216 300	1 185 900	1 162 600	1 112 700	1 115 900		
Kaapelimodeemi	214 800	215 500	222 700	229 600	240 600	255 500		
Kiinteistö- ja taloyhtiöliittymät	134 900	104 700	106 600	117 500	158 000	139 400		
FTTH			12 600	14 500	20 300	38 700		
Langaton (kiinteä) laajakaista*	26 100	31 600	31 800	30 100	26 700	21 100		
Muu	9 800	11 500	6 000	800	1 100	900		

*kiinteään sijaintipaikkaan tarjotut langattomat laajakaistaliittymät (Flash-OFDM, WiMAX ja Wlan)

Taulukko 4 Kiinteän verkon laajakaistaliittymien lukumääränkehitys tekniikoittain.

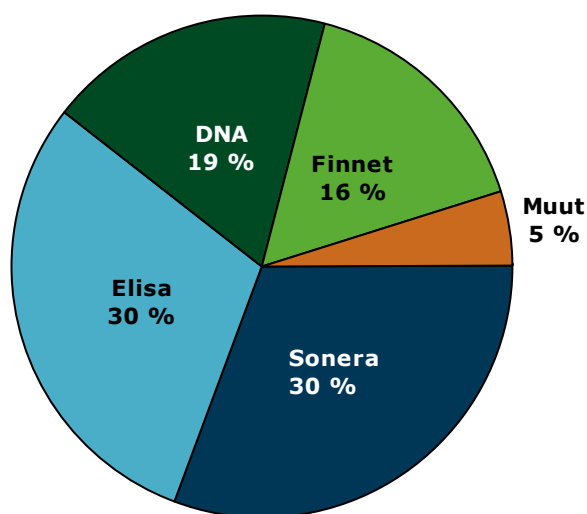
Kiinteän verkon laajakaistaliittymien nopeudet kasvoivat edelleen selvästi. Erityisesti 1 Mbit/s ja sitä hitaampien liittymien osuus putosi merkittävästi 10 Mbit/s ja sitä nopeampien liittymien osuuden vastaavasti kasvaessa. Liittymistä lähes 66 prosenttia oli yhteysnopeudeltaan 4 Mbit/s tai sitä nopeampia. Vuoden 2010 lopussa

vastaava luku oli noin 60 prosenttia. Tasan tai yli 10 Mbit/s olevia laajakaistaliittymiä oli noin 41 prosenttia, mikä sekkin oli noin 8 prosenttiyksikköä suurempi kuin vuoden 2010 lopussa. Tasan tai yli 100 Mbit/s olevien liittymien määrä kasvoi yhden prosenttiyksikön 5 prosenttiin.

Vuosi	2008	2009		2010		2011
	31.12.	30.6.	31.12.	30.6.	31.12.	30.6.
Alle 2Mbit/s	40 %	43 %	39 %	30 %	24 %	17 %
2Mbit/s - alle 4Mbit/s	50 %	47 %	26 %	22 %	17 %	17 %
4Mbit/s - alle 10Mbit/s			19 %	25 %	26 %	25 %
10Mbit/s tai yli, mutta alle 25Mbit/s	9 %	9 %	14 %	19 %	26 %	33 %
25Mbit/s - alle 100Mbit/s			< 1 %	1 %	3 %	3 %
Tasan 100Mbit/s tai yli	1 %	1 %	2 %	3 %	4 %	5 %

Taulukko 5 Kiinteän verkon laajakaistayhteydet nopeusluokittain.

Kiinteän verkon laajakaistaliittymien määrällä laskettuna TeliaSonera ja Elisa olivat kesäkuun 2011 lopussa suurimmat kiinteän verkon laajakaistapalveluja tarjoavat teleyritykset noin 30 prosentin markkinaosuuksillaan. DNA:n markkinaosuus oli noin 19 prosenttia ja Finnet-ryhmän teleyritysten yhteenlaskettu markkinaosuus noin 16 prosenttia. Muiden teleyritysten markkinaosuus oli noin 5 prosenttia.

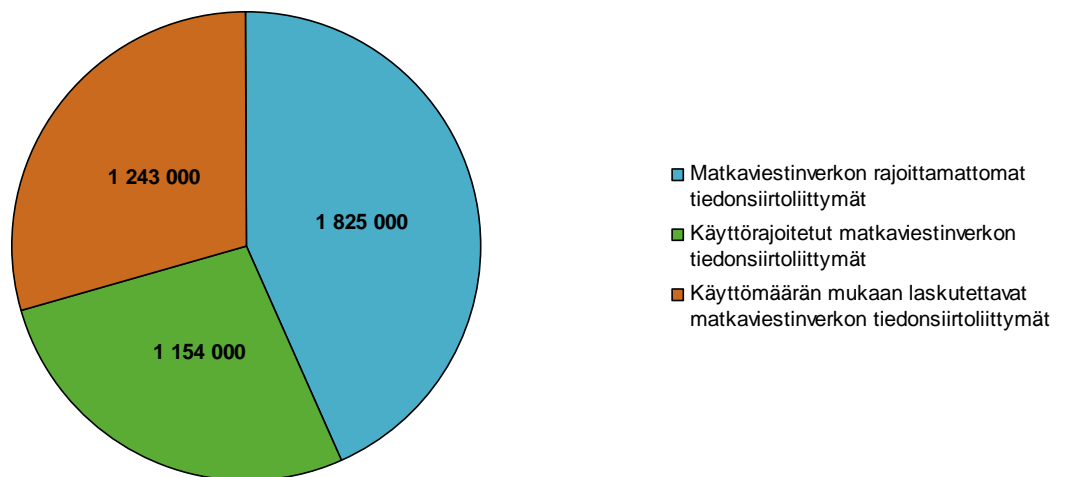
Kuvio 6 Kiinteän verkon laajakaistayhteyksien markkinaosuudet.

Matkaviestinverkon tiedonsiirtopalvelut

Suomessa oli kesäkuun 2011 lopussa yli 4,2 miljoonaa matkaviestinliittymää, joiden kautta oli käytetty tiedonsiirtopalveluita tai ainakin maksettu niiden käytöstä. Tähän joukkoon kuuluu monenlaisia liittymiä, jotka poikkeavat toisistaan ennen kaikkea hinnoittelumalliltaan. Joistakin liittymistä maksetaan ainoastaan käyttömäärän mukaan toisista taas kiinteiden laajakaistayhteyksien tavoin kiinteää kuukausimaksua, jolloin käyttömäärä ei vaikuta käyttökustannuksiin.

Kuukausimaksullisissakin liittymissä ovat yleistyneet erityyppiset siirrettyyn datamäärään kohdistuvat rajoitukset. Joidenkin palveluntarjoajien liittymäsopimuksissa on määritelty kuukausikohtainen datamääräraja, jonka ylityksen jälkeen liittymän nopeutta voidaan rajoittaa tai asiakkaalta veloitetaan lisämaksu. Samoin kuin liittymän enimmäisnopeus, myös tiedonsiirtoraja vaikuttaa kuukausihintaan.

Vuoden 2011 ensimmäisellä vuosipuoliskolla tiedonsiirtorajoittamattomien kuukausimaksullisten matkaviestinliittymien määrä kasvoi noin 12 prosentilla yli 1,8 miljoonaan liittymään. Tiedonsiirtorajoitettuja matkaviestinverkon liittymiä oli reilut 1,1 miljoonaa liittymää. Kaiken kaikkiaan kuukausimaksullisia matkaviestinverkon tiedonsiirtoliittymiä oli siis lähes 3 miljoonaa kappaletta. Näiden lisäksi reilusta 1,2 miljoonasta matkaviestinliittymästä käytettiin käyttömäärän mukaan veloitettavaa tiedonsiirtoa ilman kuukausimaksullista tiedonsiirtopalvelua.

Kuvio 7 Matkaviestinverkon tiedonsiirtoon käytetyt liittymät.

Kaikista kuukausimaksullisista matkaviestinverkon liittymistä kaksi kolmasosaa oli kotitalouksien käytössä. Kotitalouksien käytössä oli huomattavasti enemmän rajoittamattomia liittymiä, kun taas yritysasiakkaat käyttivät enemmän rajoitettuja liittymiä. Vain reilu neljäsosa kotitalouksien käytössä olevista liittymistä oli tiedonsiirtomäärältään rajoitettuja kun yritysliittymistä tällaisia oli peräti kaksi kolmasosaa.

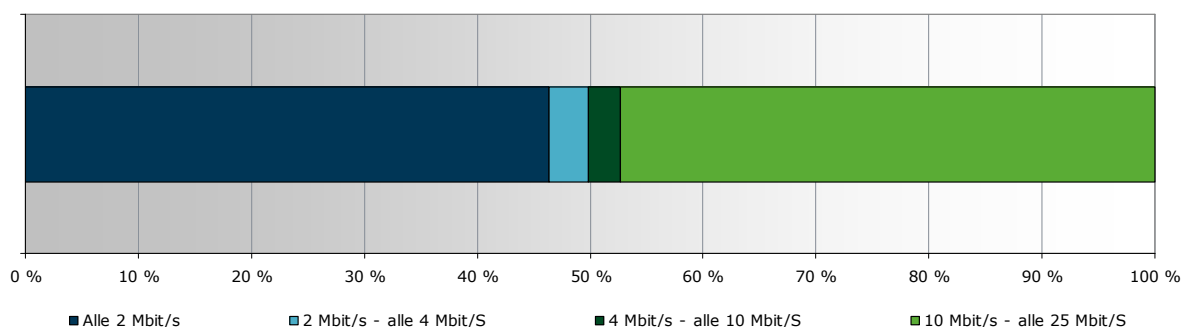
Matkaviestinverkon tiedonsiirtopalvelujen käytötavat ja -tarkoitukset ovat kiinteitä liittymiä monipuolisempia. Kuluttajakäytössä ääripään muodostavat esimerkiksi liittymän käyttö pöytä-tietokoneen modeemina ja toisaalta vaikkapa matkapuhelimen käyttö autonavigaattorina. Eikä yleensä mikään estä käyttämästä samaa liittymää jopa molempiin näistä tarkoituksista. Matkaviestinliittymiä ei pääosin ole rajoitettu minkään tietyn päätelaitteen käyttöön. Osasta tiedonsiirtokäyttöön myydyissä liittymissä on kuitenkin hätäpuheluita lukuun ottamatta estetty kokonaan matkapuhepalvelujen käyttö. Näin tällaiset liittymät on tarkoitettu ainoastaan tiedonsiirtoon.

Toisin kuin kiinteät laajakaistaliittymät matkaviestinverkon tiedonsiirtopalvelujen laatu ja hinnoittelu eivät ole riippuvaisia osto- tai käyttö-

paikasta. palvelun laatu määräytyy paljolti kulloisenkin sijainnin ja olosuhteiden mukaan.

Matkaviestinverkon tiedonsiirtopalvelujen nopeudet vaihtelevat suuresti sen mukaan, kuinka hyvä yhteys päätelaitteesta matkaviestinverkkoon on ja paljonko kyseisen tukiaseman alueella on muita matkaviestinverkon tiedonsiirtopalvelujen käyttäjiä. Yleensä palveluntarjoajat määrittelevät tarjouksissa ja sopimusehdoissa liittymän nopeustason hyvin suurella vaihteluvälillä. Esimerkiksi 15 Mbit/s-yhteyden keskimääräinen nopeuden vaihteluväli voi olla 0,4 - 6 Mbit/s. Erityisesti ollessaan kaukana tukiasemasta käyttäjän voi olla vaikea saada yhteyttä toimimaan nopeasti ja luotettavasti ilman ulkoisia antenniratkaisuja.

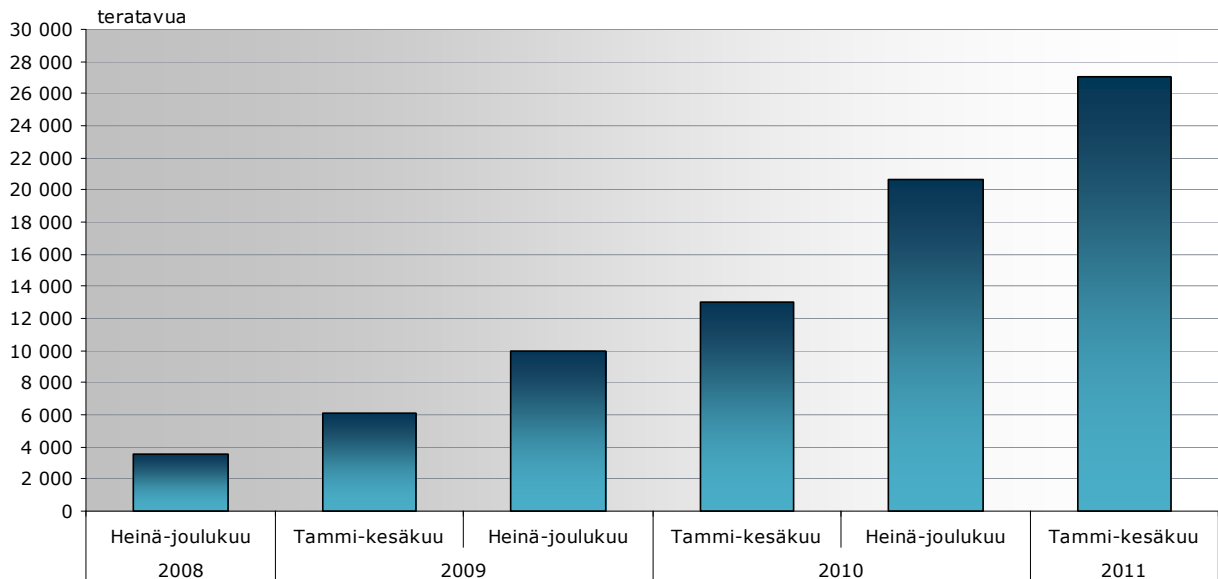
Myydyt tiedonsiirtoliittymät jakaantuvat selvästi 1 Mbit/s tai hitaampiin liittymiin sekä nopeisiin useimmiten verkon maksiminopeudella toimiviin tiedonsiirtoliittymiin. Vajaa puolet kaikista kuukausimaksullisista matkaviestinverkon tiedonsiirtoliittymistä oli kesäkuussa 2011 nimellinopeudeltaan alle 2 Mbit/s, kun taas toisen vajaan puoliskon nimellinen tiedonsiirtonopeus oli vähintään 10 Mbit/s. Näiden väliin jäi ainoastaan vajaa kymmenes liittymistä.

Kuvio 8 Matkaviestinverkon kuukausimaksullisten tiedonsiirtoliittymien nopeudet.

Matkaviestinverkossa siirretyn tiedon määrä jatkoi kasvuaan. Vuoden 2011 ensimmäisellä vuosipuoliskolla matkaviestinverkossa siirretyn

tiedon määrä oli noin 27 miljoonaa gigatavua, mikä oli edeltävää vuosipuoliskoa noin 31 prosenttia suurempi.

Kuvio 9 Matkaviestinverkossa siirretyn datamäärän kehitys.

Suomessa on kolme valtakunnallista toimijaa, joiden matkaviestinverkot mahdollistavat mobiilien tiedonsiirto palvelujen tarjonnan: DNA Oy, Elisa Oyj ja TeliaSonera Finland Oyj. Näiden lisäksi Ålands Mobiltelefon Ab toimii Ahvenanmaan maakunnassa. Verkko-operaattorit tarjoavat palveluja joko omien palveluoperaattorien kautta tai he vuokraavat verkkoaan muiden palveluoperaattorien käyttöön.

Perinteisesti matkaviestinverkon puhe- ja viestipalvelut on toteutettu GSM-tekniikalla. Aluksi GSM-verkko käytti 900 MHz taajuusalueita, mutta käytön lisääntyessä siirryttiin 1800 MHz:iin. GSM-verkko mahdollistaa myös tiedonsiirron, mutta nopeus on tällöin nykyymmäpään mukaan hyvin matalaa tasoa. GSM-verkkoja on korvattu ja täydennetty kolmannen sukupolven 3G-matkaviestinverkoilla (UMTS/HSPA/HSPA+), jotka tarjoavat selvästi nopeammat tiedonsiirtoyhteydet, teoriassa jopa 42 Mbit/s. Tiheään asutulla alueella 3G-verkot käyttävät 2100 MHz taajuusalueita ja harvemmin asutulla seudulla paras kattavuus saavutetaan 900 MHz taajuusalueella. Seuraava kehitysaskel on 2600 MHz taajuusalueella toimivat 4G-verkot (LTE), jotka mahdollistavat tavallisesti usean kymmenen, teoriassa jopa yli sadan megabitin siirtonopeudet.

Matkaviestinverkojen kattavuus on Suomessa varsin hyvä. GSM- tai UMTS-verkot tavoittavat joitakin harvaan asuttuja alueita lukuun ottamatta lähes 100 prosenttia väestöstä. Joillakin alueilla voi kuitenkin esimerkiksi päätelaitteen

seen asennettava ulkoinen lisäantenni olla välttämätön myös puhepalveluja käytettäessä. Operaattorien verkkojen kesken on myös aluekohtaisia eroja.

Kokonaisuutena 3G-verkot tavoittavat jo yli 95 prosenttia suomalaisista. Suurten asutuskeskusten lisäksi 3G-verkot kattavat valtaosan pienemmistä paikkakunnista ja laajalti myös harvaan asuttua seutua. Seuraavan sukupolven 4G-verkkojen kattavuus on toistaiseksi hyvin pientä. Alkuvaiheessa 4G-palveluja voi käyttää vain muutamassa Suomen suurimmassa kaupungissa.

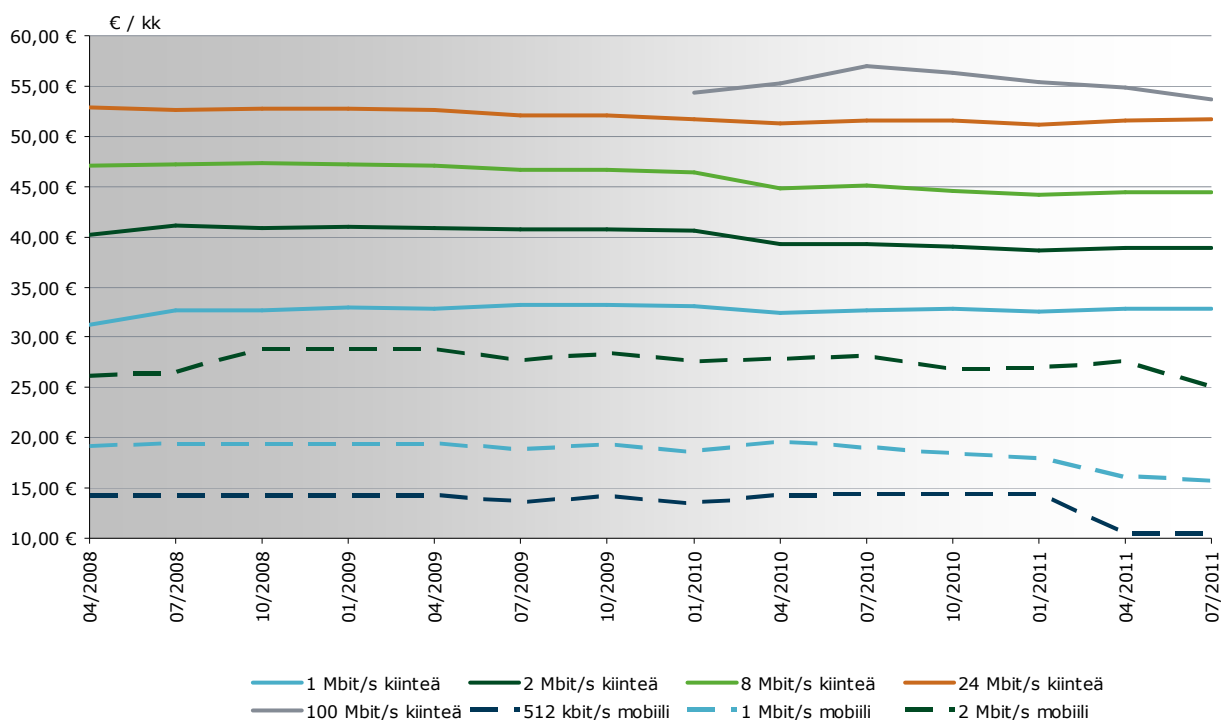
Hinnat ja asiakaspalvelun laatu

Laajakaistaliittymien kuukausihinnat kehittyivät nopeusluokittain eri suuntiin vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Suurin hintojen lasku nähtiin 512 kbit/s -nopeusluokan matkaviestinverkon tiedonsiirtoliittymissä. Hinnanlaskua tapahtui, koska monet palveluntarjoajat nostivat hitaimpien matkaviestinverkon tiedonsiirtoliittymien nopeuksia 512 kbit/s -tasolle hintojen pysyessä ennallaan. Myös 100 Mbit/s ja sitä nopeampien kiinteiden laajakaistaliittymien hinnat laskivat selvästi. Muissa nopeusluokissa nähtiin loivaa nousua tai ei muutosta lainkaan.

Vuoden 2011 heinäkuussa yhteysnopeudeltaan 2 Mbit/s kiinteän laajakaistaliittymän listahinta oli keskimäärin noin 39 euroa kuukaudessa, joka oli samansuuruinen kuin vuotta aiemmin. Yhteysnopeudeltaan vastaavan matkaviestin-

verkon liittymän listahinta oli huomattavasti edullisempi, keskimäärin noin 25 euroa kuukaudessa. Keskihinnat on laskettu paikkakuntien mukaan keskiarvona. Liittymistä maksettavat

todelliset keskihinnat ovat tätä selvästi alempia, koska suurissa asutuskeskuksissa on paljon liittymiä ja edullisemmat hinnat kuin pienemmillä paikkakunnilla.

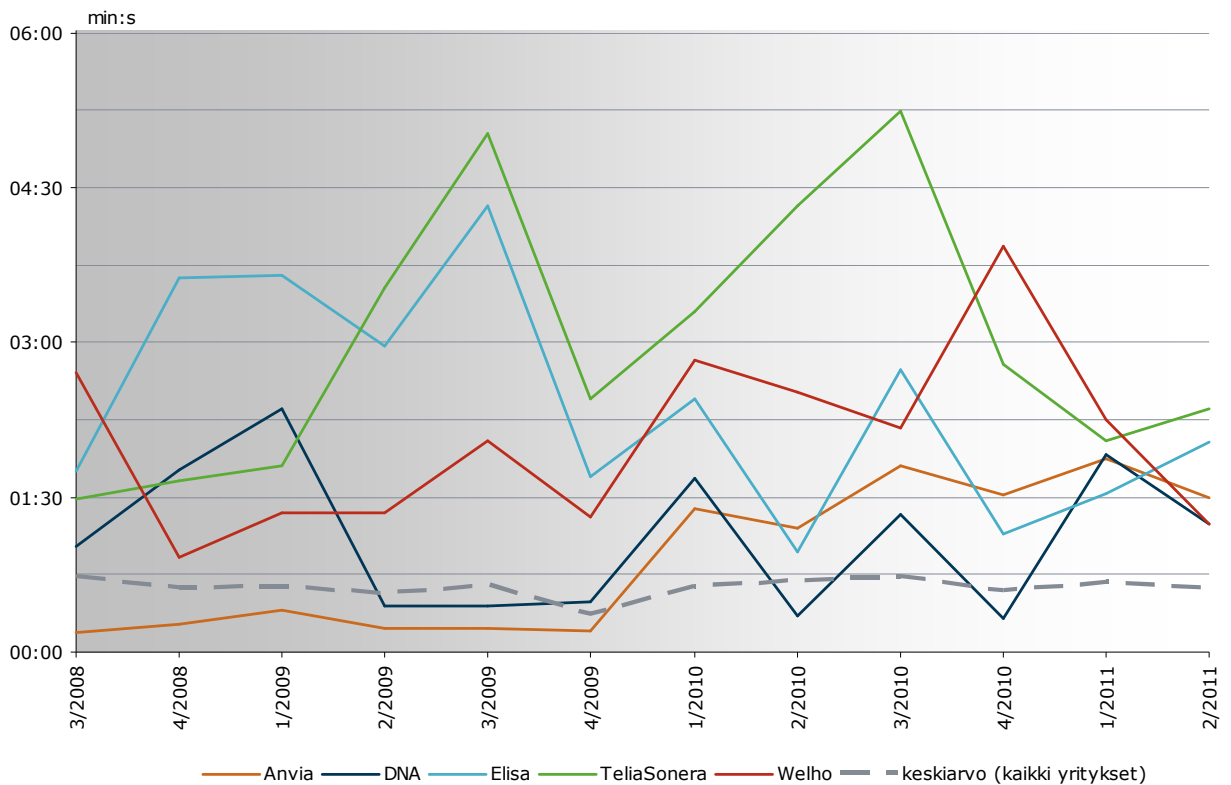
Kuvio 10 Laajakaistaliittymien hintakehitys.

Laajakaistapalvelujen tarjonnassa teleyritysten markkinointi painottuu edelleen pääosin tarjouskampanjoihin, joilla laajakaistaliittymiä tarjotaan jopa huomattavasti listahintoja edullisemmalla kuukausihinnalla. Erikoistarjouksilla myydyt laajakaistaliittymät ovat yleensä sidottuja määräaikaisiin sopimuksiin, kun listahinnointi perustuu pääosin toistaiseksi voimassa oleviin sopimuksiin. Kiinteiden liittymien kohdalla hintavertailussa on huomioitu vain listahinnat, kun taas matkaviestinverkon liittymien kohdalla on huomioitu laajemmin myös tarjouspaketit.

Matkapuhelinliittymän yhteyteen saatavien perustason tiedonsiirtopalvelujen hinnat ovat laskeneet kovan hintakilpailun myötä. Usein käyttäjän on kannattavaa hankkia kiinteällä kuukausihinnalla tarjottu tiedonsiirtopalvelu, jos matkapuhelinta käytetään aktiivisesti tiedonsiirtoon, kuten esimerkiksi sähköpostien lukuun ja internetsivujen selaamiseen. Matkaviestinverkon tiedonsiirtoliittymien nopeudet ovat nousseet selvästi. Useilta palveluntarjoajilta 512 kbit/s nopeutta hitaampia liittymiä ei enää saa. Samalla maksiminopeudet ovat nousseet verkkojen ja päätelaitteiden kehittymisen myötä.

Matkaviestinverkon tiedonsiirtoliittymiä markkinoidaan suurelta osin määräaikaisina sopimuksina ja kytkyliittyminä, jotka sisältävät usein 3G-modeemin. Siten hinnastohinnat eivät välttämättä vastaa kuluttajien liittymistä maksamia hintoja. Keskimääräinen tiedonsiirtoliittymästä maksettu kuukausimaksu vuonna 2010 oli noin 10,90 euroa. Hinnastohintoja tarkasteltaessa hintahaarukka on laaja. Halvimmillaan perustason matkaviestinverkon tiedonsiirtoliittymän saa muutamalla eurolla, kun nopeimmista 4G-yhteyksistä veloitetaan yli 50 euroa kuukaudessa.

Pienissä teleyrityksissä asiakaspalvelun keskimääräiset vastausajat ensimmäisellä vuosipuoliskolla pysyivät pääsääntöisesti alle puolen minuutin, kun taas suurimmissa teleyrityksissä asiakaspalveluun vastattiin keskimääräisesti hieman alle kahdessa minuutissa. Kaikkien laajakaistapalveluja tarjoavien teleyritysten asiakaspalvelun vastausaikojen keskiarvo molemmilla ensimmäisillä vuosineljänneksillä oli noin 40 sekuntia. Toisella vuosineljänneksellä on huomioitavaa Welhon ja DNA:n asiakaspalveluiden yhdistyminen.

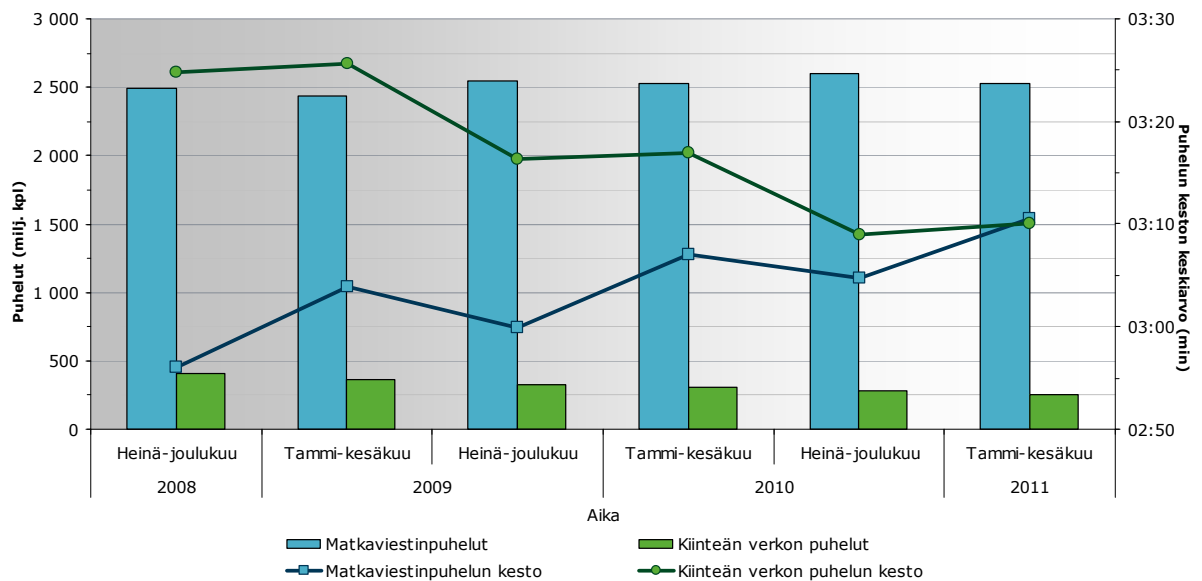

Kuvio 11 Laajakaistayritysten asiakaspalvelun vastausajat.

Puhepalvelut

Vuoden 2011 ensimmäisellä puoliskolla matkaviestinverkon liittymämäärä kasvoi 5 prosenttia, noin 8,8 miljoonaan liittymään. Kiinteän puhelinverkon liittymämäärä laski 7 prosenttia, noin 1,1 miljoonaan liittymään. Puhelujen määrä las-

ki molemmissa verkoissa, mutta voimakkaammin kiinteässä verkossa. Keskimääräinen puhelun kesto matkaviestinverkossa ylitti keskimääräisen kiinteän puhelinverkon puhelun keston.

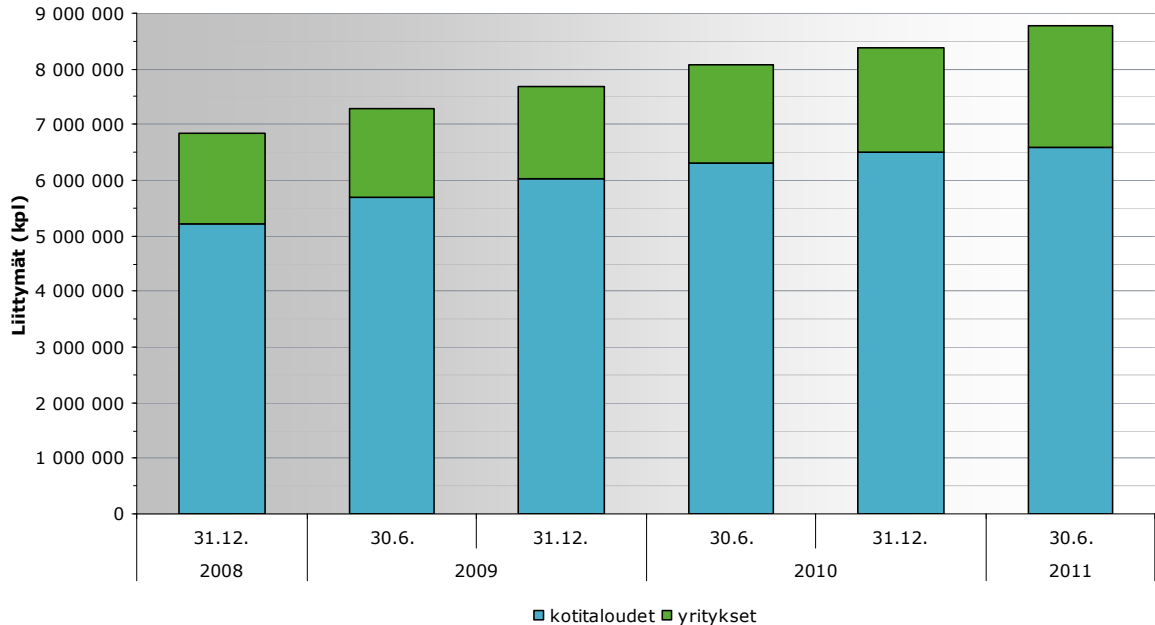

Kuvio 12 Puhevolyymit 2008 -2011.

Matkaviestinpalvelut

Matkaviestinliittymien lukumäärä kasvoi vuoden 2011 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana noin viisi prosenttia eli noin 390 000 liittymällä. Ku-

ten aiemminkin, kasvua vauhditti suurelta osin tiedonsiirtoon käytettävien liittymien suosio. Suomessa oli kesäkuun lopussa noin 8,8 miljoonaa matkaviestinliittymää, joista valtaosa, noin 75 prosenttia, oli kotitalouksien käytössä.

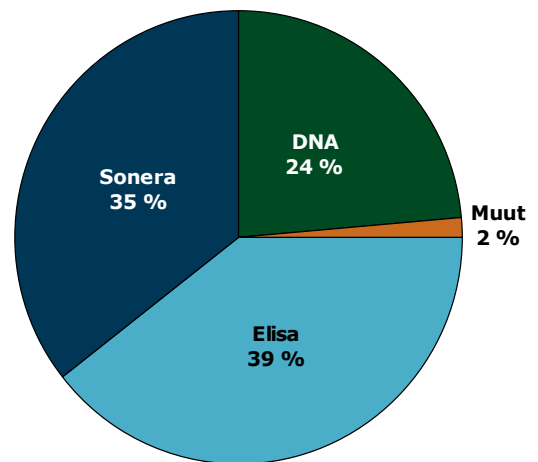

Kuvio 13 Matkaviestinliittymien lukumäärä 2008 - 2011.

Prepaid-liittymien osuus kaikista matkaviestinliittymistä säilyi noin 10 prosentissa. Voimassa olevia kytkyliittymäsopimuksia oli lähes 2 miljoonaa. Kytkeilyittymien määrä jatkoi kasvuaan – niiden määrä kasvoi puolen vuoden aikana 16 prosenttia eli noin 270 000 liittymällä. Kaikista matkaviestinliittymistä kytkyliittymien osuus oli jo noin 23 prosenttia.

Matkapuhelinliittymien markkinaosuuksissa ei tapahtunut suuria muutoksia vuoden 2010 loppuun verrattuna, mutta prosenttiosuudet heiluvat hieman edellisten vuosien tapaan. Liittymämäärällä mitattuna markkinajohtajana säilyi Elisa ennallaan pysyneellä 39 prosentin markkinaosuudella. TeliaSoneran markkinaosuus laski yhdellä prosenttiyksiköllä 35 prosenttiin ja markkinaosuudeltaan kolmanneksi suurimman eli DNA:n markkinaosuus nousi yhdellä prosenttiyksiköllä 24 prosenttiin. Muiden yritysten yhteinelaskettu markkinaosuus säilyi kahdessa prosentissa.

Numpac Oy:n numeronsiirtotilastojen mukaan vuoden 2011 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana tehtiin noin 300 000 numeronsiirtoa, mikä on noin kaksi prosenttia enemmän kuin edellisen vuoden vastaavana ajanjaksona. Liittymien kokonaismäärään suhteutettuna numeronsiirtoja tehtiin vuoden 2010 ensimmäistä puoliskoa vastaava 3,6 kappaletta sataa liittymää kohden.

Kuvio 14 Matkaviestinliittymien markkinaosuudet.

Soitettujen matkapuhelujen kappalemäärä laski noin 3 prosenttia edelliseen vuosipuoliskoon verrattuna. Soitettujen puheluminuuttien määrän sijaan pysyi melko tarkkaan ennallaan kasvauen alle prosentin verran. Näin ollen keskimääräinen matkapuhelun kesto kasvoi kolmeen minuuttiin ja 11 sekuntiin, kun se puolta vuotta aiemmin oli noin kuusi sekuntia lyhyempi.

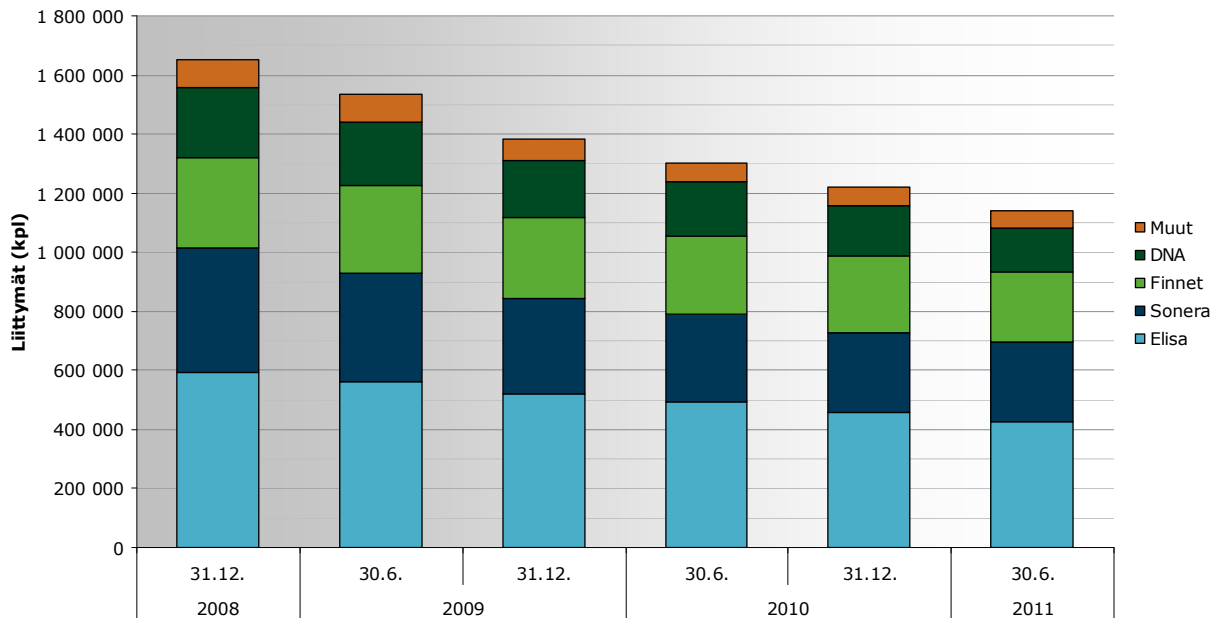
Vuosi	2008		2009		2010		2011
	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu	Tammi-kesäkuu
Matkaviestinliittymät	6 830 000	7 280 000	7 700 000	8 070 000	8 390 000	8 780 000	8 780 000
Puhelut (milj. kpl)	2 490	2 439	2 547	2 533	2 603	2 533	2 533
Puheluminuutit (milj.)	7 315	7 479	7 641	7 900	8 019	8 045	8 045
SMS (milj. kpl)	1 818	1 845	1 955	1 930	2 073	2 158	2 158
MMS (milj. kpl)	18	20	20	20	21	24	24

Taulukko 6 Matkaviestinliittymien sekä puhelu- ja viestimäärien kehitys 2008 – 2011.

Tekstiviestejä lähetettiin alkuvuonna 2011 vajaa 2,2 miljardia, mikä oli noin neljä prosenttia enemmän kuin edeltävänä puolivuotisjaksona. Lähetettyjen multimediatekniikkaviestien määrä kasvoi vuoden 2010 jälkimmäiseen puoliskoon verrattuna merkittävästi, noin 16 prosenttia, vajaan 24 miljoonaan kappaleeseen.

Kiinteän puhelinverkon palvelut

Kehitys kiinteän puhelinverkon palvelujen osalta jatkui laskusuuntaisena vuoden 2011 ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Kiinteän puhelinverkon liittymien määrä laski vajaat seitsemän prosenttia, noin 1,1 miljoonaan liittymään. Luku sisältää perinteisten kiinteän verkon liittymien lisäksi teleyritysten kotitalouksille ja yrityksille tarjoamat maksulliset VoIP-liittymät, joiden määrässä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta.

Kuvio 15 Kiinteän verkon liittymät operaattoriryhmittäin 2008 – 2011.

Vuoden 2011 kesäkuun lopussa Elisa oli liittymämäärällä laskettuna suurin kiinteän verkon 38 prosentin markkinaosuudella. TeliaSoneran markkinaosuus oli 23, Finnnet-ryhmän 21 ja DNA:n 13 prosenttia. Markkinaosuuksissa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Elisan markkinaosuus pysyi vuoden 2010 lopun tasolla. TeliaSoneran ja Finnnet-ryhmän markkinaosuudet kasvoivat yhden ja vastaavasti DNA:n markkinaosuus laski yhden prosenttiyksikön. Muiden itsenäisten palveluoperaattorien yhteen-

laskettu markkinaosuus laski kuudesta viiteen prosenttiin.

Aiempien vuosipuoliskojen tapaan kiinteän puhelinverkon puheluminuutit ja -kappaleet ovat laskeneet vielä liittymämääräänkin voimakkaammin. Kiinteästä verkosta soitetut puheluminuutit sekä -kappaleet vähenivät vuoden 2011 alkupuoliskon aikana noin kahdeksan prosenttia. Keskimääräinen puhelun kesto kuitenkin kasvoi hieman, noin kolmeen minuuttiin ja kymmeneen sekuntiin.

Vuosi	2008	2009		2010		2011
Ajankohta	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu	Heinä-joulukuu	Tammi-kesäkuu
Kiinteän verkon liittymät	1 650 000	1 530 000	1 430 000	1 350 000	1 220 000	1 140 000
Puhelut (milj. kpl)	409	363	329	304	276	253
Puheluminuutit(milj.)	1 396	1 244	1 077	998	868	802

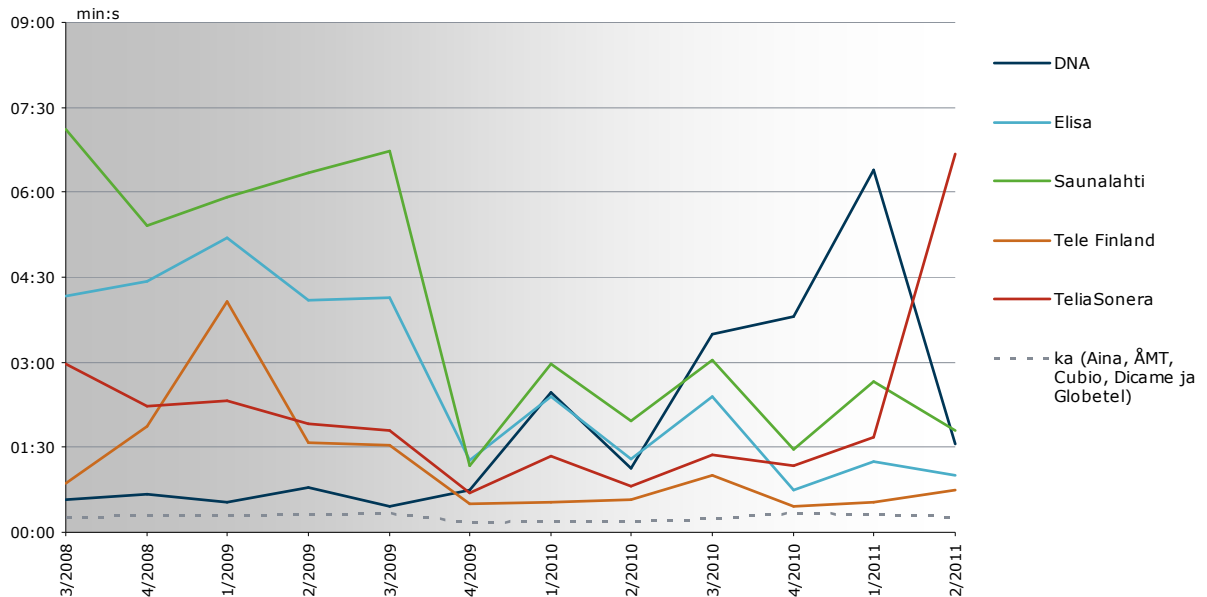
Taulukko 7 Kiinteän puhelinverkon liittymien ja puhelumäärien kehitys 2008 - 2011.

Hinnat ja asiakaspalvelun laatu

Matkapuhelujen ja viestipalvelujen hinnat ovat hyvin vakiintuneita. Muutoksia hinnoissa on nähtävissä lähinnä erilaisten puhe- ja tekstiviestipakettien ja muiden lisätujen muodossa. Lisäksi markkinoilla on tarjolla uudentyypisiä liittymiä, joiden hinnat ovat muita kyseisen operaattorin liittymiä edullisempia, mutta samalla asiakas sitoutuu vastaanottamaan puhelimeensa tai sähköpostiinsa mainoksia ja muita markkinoitviestejä.

Matkaviestinpalveluja tarjoavien teleyritysten asiakaspalvelujen vastausajoissa tapahtui jonkin verran muutoksia alkuvuonna 2011 verrattuna

vuoden 2010 lopun tilanteeseen. DNA:n, Elisan, Saunalahden, Tele Finlandin ja TeliaSoneran asiakaspalvelujen keskimääräisten vastausaikojen keskiarvo oli noin 50 sekuntia huonompi vuoden 2011 toisella vuosineljänneksellä kuin vuoden 2010 lopussa. Näiden yritysten asiakaspalvelujen keskimääräisten vastausaikojen keskiarvo oli vuoden 2011 toisella vuosineljänneksellä 2 minuuttia 21 sekuntia. AinaComin, Ålands Mobiltelefonin, Dicamen ja Globetelin keskimääräisten vastausaikojen keskiarvo taas putosi 5 sekuntia vuoden 2010 loppuun verrattuna, vastausaikojen keskiarvon vuoden 2011 toisella vuosineljänneksellä ollessa 16 sekuntia.

Kuvio 16 Matkaviestinoperaattoreiden asiakaspalvelun vastausajat.

Mediapalvelut

Televisiopalvelujen tarjonta internetissä

Viestintävirasto selvitti kesällä 2011 internetissä tarjottavien audiovisuaalisten palvelujen kenttää niin palveluja tarjoavien yritysten, palvelujen ominaisuuksien kuin hintojenkin osalta.

IPTV-palvelut

Teleoperaattorit tarjoavat nykyään kaapeli- ja antenni-TV-palveluiden lisäksi usein myös IPTV-palveluita eli laajakaistaverkon välityksellä katsottavia TV-palveluita. Perusidea on kaikilla operaattoreilla pitkälti sama: oman operaattorin laajakaistan välityksellä katsottava IPTV-palvelu mahdollistaa peruskanavien katselun ohella niiden tallentamisen, maksukanavien tilaamisen ja virtuaalisen elokuvavuokrauksen. Palveluista maksetaan yleensä avausmaksu ja kuukausittainen perusmaksu, johon useimmiten sisältyy rajoitettu tallennustila, sekä tehtyjen lisätilausten mukaiset elokuvavuokraus- ja kanavapakettimaksut.

IPTV-palveluun kuuluu usein myös ilmainen PCTV, jolla voi tietokoneen kautta katsoa suorana television peruskanavia. Monet TV-kanavat tosin tarjoavat myös omilla verkkosivuillaan live-streaming-palveluja tai ohjelmistonsa katsotavaksi tietyn ajan catch-up-materiaalina.

IPTV-palvelun huomionarvoimpiin ominaisuuksiin kuuluu "automaattinen" tallennuspalvelu, jota useimmiten kutsutaan "ReTV"-palveluksi. ReTV kuuluu useimpien teleoperaattorien palvelussa kuukausimaksuun. Siihen on yleensä itse valittava tallennettaviksi halutut kanavat, useimmiten ainoastaan peruskanavien joukosta. Tällöin tallennustila kattaa kaikkien peruskanavien tallennuksen 7-14 vuorokaudeksi. Suurin osa operaattoreista veloittaa lisätallennustilasta erillisen maksun. Yleensä kuukausimaksuun sisältyvään palveluun kuuluu kuitenkin myös yhdestä kahteenkymmeneen pidempiaikaista tallennustilaa. Tiettyjen operaattorien IPTV-palvelussa on myös mahdollista nauhoittaa jo alkaneita ohjelmia kokonaisuudessaan.

Osa operaattoreista on paketoinut mm. laajakaista- ja TV-palvelunsa kokonaisuuksiksi. Tällaisia palveluita ovat Elisan Elisa Viihde -paketti, Soneran Viihde- ja Superpaketit sekä Anvian Anvia Koti -paketti. Kaikki sisältävät supernopean laajakaistan ja IPTV-palvelun sekä muita kodin

tietotekniikkaan ja -turvaan liittyviä erillismaksusta hankittavia palveluita.

Operaattorien IPTV-verkossa tarjoamat kanavapaketit ovat pitkälti samoja kuin kaapeliverkossa. Osa operaattoreista, kuten Elisa, tarjoaa itse paketoituja kanavapaketteja tai mahdollisuuden itse valita tietty määrä kanavia "räätälöityyn pakettiin". Suurin osa operaattoreista tarjoaa kuitenkin valmiita paketteja tai palveluita, kuten Lumotv:n ohjelmapalveluita. Lumotv on Maxisatin ja 11 Finnet-ryhmän yhtiön muodostaman tuotantoyhtiö Super Head End Finlandin (SHEF) tarjoama maksu-tv-kokonaisuuksia tarjoava palvelu. Se on Finnet-yhtiöiden tuotemerkki, kun taas Maxivision on SHEF-yhtiön tuotemerkki Maxisat-konsernille. Lumotv-aloituspaketti on pakollinen maksukanavien tilaamiseksi, ja se sisältää kaapeliverkossa tarvittavan Lumotv-katselukortin sekä 4 lisäkanavaa (National Geographic, Discovery Channel, Eurosport ja Travel Channel). Osa Lumotv:n palveluja tarjoavista yrityksistä on kuitenkin nimennyt oman IPTV-palvelunsa erikseen (esim. APO:n Japo TV tai Mikkelin Puhelin Oy:n Concept.10 Laajakaista TV), jolloin palveluun kuuluu Lumotv:n lisäksi muita palveluita kuten tallennusmahdollisuus tai elokuvavuokraamo. Virtuaalinen elokuvavuokraamo kuuluu suurimman osaan IPTV-palveluista. Kaikki elokuva- vuokraamot toimivat pay-per-view-periaatteella.

Suurin yksittäinen muutos TV-toimijakentässä on teleoperaattoreiden tulo IPTV-markkinoille. Se on hämärtänyt tele- ja mediatoiminnan rajaa ja noussut tärkeäksi kysymykseksi muun muassa TV- ja elokuvatuotantoyhtiöille. Varsinkin se, kuinka paljon teleoperaattorit osallistuvat kanavien ja niiden sisältöjen koostamiseen, on vielä muutosvaiheessa. Tällä hetkellä teleoperaattorit toimivat kuitenkin lähinnä olemassa olevien kanavapakettien ja -palveluiden edelleenvälittäjinä eivätkä tällöin osallistu kanavien sisältöjen koostamiseen. Suurin osa operaattoreista ei osallistu edes kanavien paketoimiseen, vaan välittää muiden tahojen kokoamia valmiita paketteja. Rajatapaus on Elisa Viihteen oma elokuvakanava, SVoD-palvelu, jossa Elisan räätälöimistä elokuva-kokonaisuuksista maksetaan kertatilausmaksu, jolloin tiettyjä elokuvia voi katsoa tietyn aikaa.

IPTV:n mahdollistaman virtuaalisen videovuokrauksen haaste varsinkin tuotantoyhtiöille on taas se, että fyysisen tilan rajoitteiden puuttuminen johtaa uudenlaisen erottautumisen tarpeeseen. Enää perinteiseen esillepanoon vaikuttaminen videovuokraamossa ei onnistu. Vuokrattavien elokuvien määrä voi internetpalvelimil-

la olla lähes ääretön, jolloin tarvitaan uusia keinoja herättää katsojien kiinnostus.

IPTV-kenttä on siis liikkeessä, uusien palvelutarjoajien määrä kasvaa ja perinteisten julkaisun aikaikkunoiden sekä levittäjien, tuottajien, ostajien ja esittäjien roolit ovat muutoksessa. Tällä hetkellä kaiken kaikkiaan IPTV-palvelumallit ovat kuitenkin kaikilla teleoperaattoreilla hyvin samankaltaisia. Rahoitus hankitaan avaus- ja kuukausimaksuin: kuukausimaksulla voi tallentaa peruskanavia ja maksua vastaan voi hankkia lisäkanavia ja -palveluita. Kaikki teleoperaattorit edellyttävät myös oman operaattorinsa internet-liittymän IPTV-asiakkailta. Maxisat-konsernin Maxivision-palvelu on tästä ainoa poikkeus.

Netti-TV-palvelut

Netti-tv-palveluksi luokiteltiin selvityksessä internetissä live streaming- tai VoD-palveluna toimiva audiovisuaalisia sisältöjä tarjoava palvelu kuitenkin niin, ettei harrastuspohjalta toimivia palvelutarjoajia otettu huomioon. Toisinaan raja harrastepohjaisen ja ns. ammattimaisen tuotannon välillä on häilyvä. Tarkoituksena oli kuitenkin keskittyä selvityksessä sellaisiin perinteisen tv-toiminnan ulkopuolisiin toimijoihin, joiden av-tarjonta on taloudellisella perustalla. Lisäksi luotiin pintapuolinen katsaus koko netti-tv-kenttään, joten mukana ovat myös esim. nuorille elokuva-alan ammattilaisille tarkoitettujen netti-tv-alustat ja muita merkittäviä tai muulla tavoin esille nousevia netti-tv-palveluita.

Palvelut ovat suurimmassa osassa tapauksista maksuttomia tai osin maksullisia. Kokonaan maksullisia pelkästään internetissä toimivia av-palveluntarjoajia ei Suomesta juurikaan löydy. Ainoa täysin maksullinen suomalainen palvelu on IPTV:n ReTV- tai PCTV-palvelua muistuttava TVKaista, jonka välityksellä on mahdollista katsoa jälkikatseluna suomalaisia peruskanavia tietokoneelta. Sen sijaan kaikki internetiin sijoituneet maksulliset videovuokraamot, kuten SFAnytime ja Voddler, kuuluvat ulkomaisille toimijoille.

Suurin osa netti-tv-palveluista toimii streaming- eli suoratoistotekniikalla, jolloin ohjelmia ei ladata omalle koneelle katsottavaksi. Tästä poikkeuksen tekevät Indietaivas, videovuokraamot, ja osa Yleisradion ohjelmista, joita voi myös katsoa podcastina eli ladata koneelleen ja katsoa silloin kun haluaa.

Perinteiset tv-toimijat ovat verkossa mukana omine netti-tv:ineen, joiden tuotanto rajoittuu

kuitenkin pitkälti samaan materiaaliin kuin televisiossa. Net-only-ohjelmia ovat lähinnä ohjelmaextrat ja muut "kulisseyksissä tapahtunutta" -tyyppiset ohjelmat. Netti-tv tarjoaa perinteisten TV-kanavien katsojille lähinnä catch-up-palvelun, josta voi katsella ohjelmia tietyn ajan (yleensä muutamasta päivästä kuukauteen) esityksensä jälkeen. Myös suomalaisilla maksukanavilla, Urho TV:llä ja Toto TV:llä, on palveluistaan netti-tv-versiot. Molemmat urheiluohjelmistoa tarjoavat kanavat lähettävät internetissä suunnilleen saman ohjelmiston kuin TV-kanavalla.

Perinteisten tv-yhtiöiden lisäksi pitkiä ohjelmia internetiin tuottavat mm. MoonTV, myös kaapeliverkkoon ohjelmaa tuottava SoffaTV sekä urheiluohjelmia esittävä Veikkaus TV. Lisäksi useilla paikalliskanavilla on omat netti-tv-versionsa, joiden ohjelmat tosin usein ovat ainakin osittain amatöörituotantoa ja netti-tv:n kuvan- ja äänenlaatu heikko.

Useat netti-tv-toimijat eivät tuota internetiin pitkiä ohjelmia tai sarjoja, vaan Youtube-videoiden tyyppisiä lyhyitä videopätkiä. Kiinnostava suomalainen tapaus onkin nettitelkku.fi, jota sen sivustolla luonnehditaan "aikakauslehdiksi verkossa". Se onkin aikakauslehden tavoin täynnä lyhyitä, ajankohtaisia aiheita käsitteleviä videopätkiä, jotka on tehty yhteistyössä erilaisten yhteiskunnallisten ja taloudellisten toimijoiden kanssa. Videot on jaoteltu teemoittain ja niitä voi katsoa haluamassaan järjestyksessä.

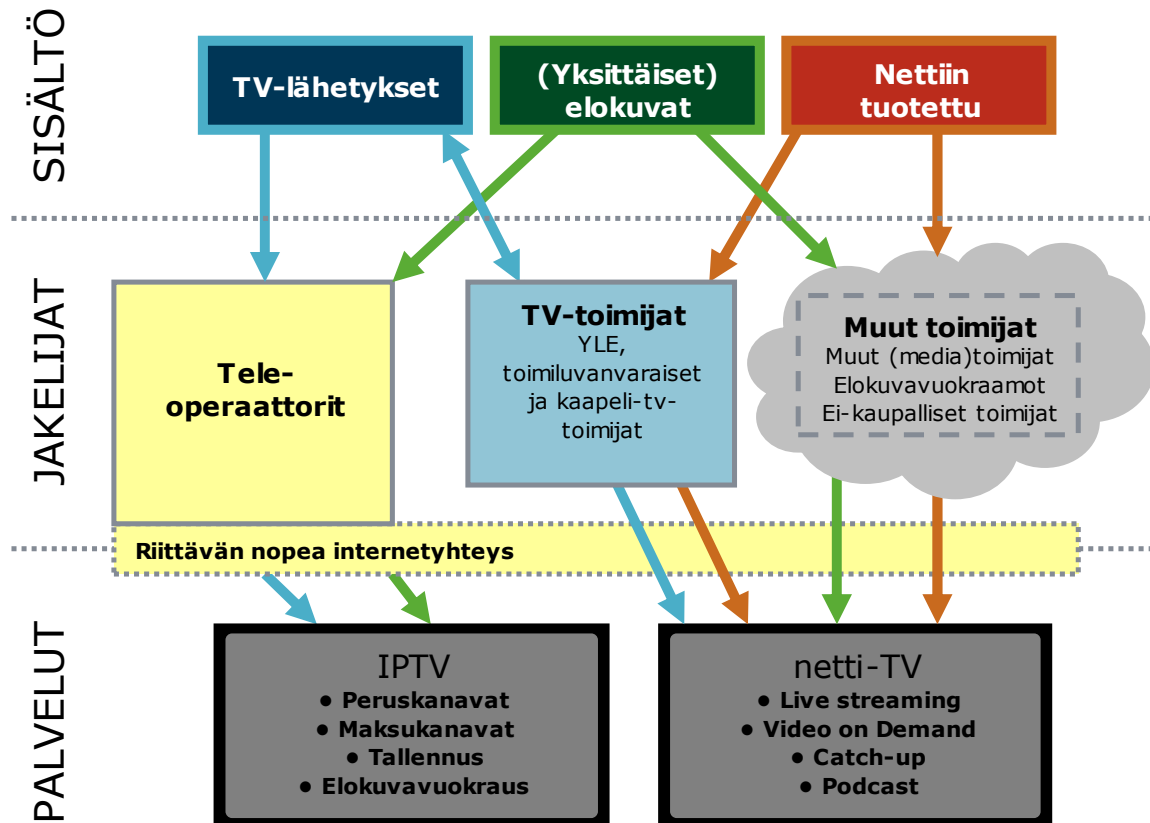
Yhden osan netti-tv-kentässä täyttävät radiokanavien, aikakaus- ja sanomalehtien, sekä verkolehtien netti-tv-palvelut. Näillä toimijoilla netti-tv:tä ei voida sanoa toiminnan päätarkoituksiksi, ja se onkin usein vain muuta toimituksellista materiaalia tukevassa osassa. Muun muassa Bassoradion Basso TV ja Iltasanomien IS-TV eivät ole yhtiöiden tuotannon "keskiössä".

Netti-tv voi toimia sellaisenaan myös markkinointikeinona, mitä on hyödyntänyt mm. Valio. Valio netti-tv -palvelussa esitellään Valion tuotteita sisältäviä reseptejä videomuodossa. Osa videoista käsittelee myös terveyttä ja hyvinvointia samoin kuin mm. Terve TV:n ja Nettitelkun ohjelmat.

Netti-tv-kenttä on jatkuvassa liikkeessä, joten uusia palvelun tarjoajia saattaa ilmaantua hyvinkin nopealla aikavälillä. Edellä kuvattu tarjonta kertoo tilanteen kesällä 2011. Viraston tekemässä selvityksessä keskityttiin taloudellisella pohjalla toimiviin kotimaisiin palvelun tarjoajiin, jotka kuuluvat kansallisen av-lainsäädännön piiriin. Selvitys sisälsi laajakais-taverkossa tarjottavat teleoperaattorien IPTV-palvelut ja muut internetissä toimivat suomalaiset netti-tv-palvelut. Käyttäjän kannalta palve-

lua tarjoavan yrityksen kotimaalla ei kuitenkaan ole välttämättä merkitystä. Useat netti-tv:n katsoijat käyttävätkin ulkomaisia sivustoja suosikkisarjojensa katseluun. Ulkomaisille sivustoille sarjat ilmestyvät huomattavasti aikaisemmin kuin esimerkiksi suomalaisille maksukanaville. Nämä palvelut ja vertaisverkot ovat siis monille

tutumpia kuin suomalaiset netti-tv-palvelut. Ulkomaalaisilta sivustoilta ladattuihin elokuvaan ja tv-sarjoihin on myös usein mahdollista ladata suomenkieliset tekstitykset. Tällöin katsottu ohjelmisto ei siis tässäkään suhteessa poikkea suomalaisista palveluista.

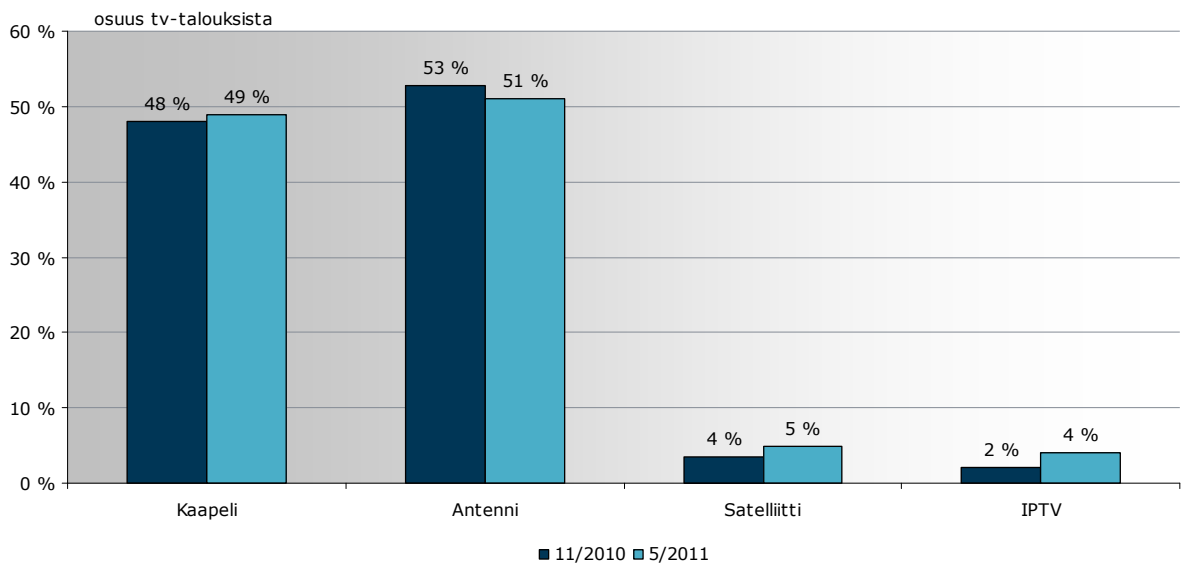

Kuvio 17 Televisiopalvelujen tarjonta internetissä.

Televisiolähetysten vastaanottaminen

Televiotalouksien osuus kaikista kotitalouksista on pysytellyt noin 90 prosentin tasolla viimeisen vuoden ajan. Tämän vuoden ensimmäisen puoliskon tutkimustulosten perusteella vajaa puolet tv-talouksista vastaanottaa televisiolähe-

tykset kaapelitelevisioverkon kautta ja loput, hieman yli puolet ensisijaisesti maanpäällisen antenniverkon kautta. Kaapeli- ja antennivastaanottoa lähinnä täydentävän satelliittivastaanoton osuus on pysytellyt noin 5 prosentin tienoilla. IPTV:n kautta televisiolähetystyksiä seurasi neljä prosenttia kaikista tv-talouksista. Määrä on vielä vähäinen, mutta lähes kaksinkertaistunut puolessa vuodessa.

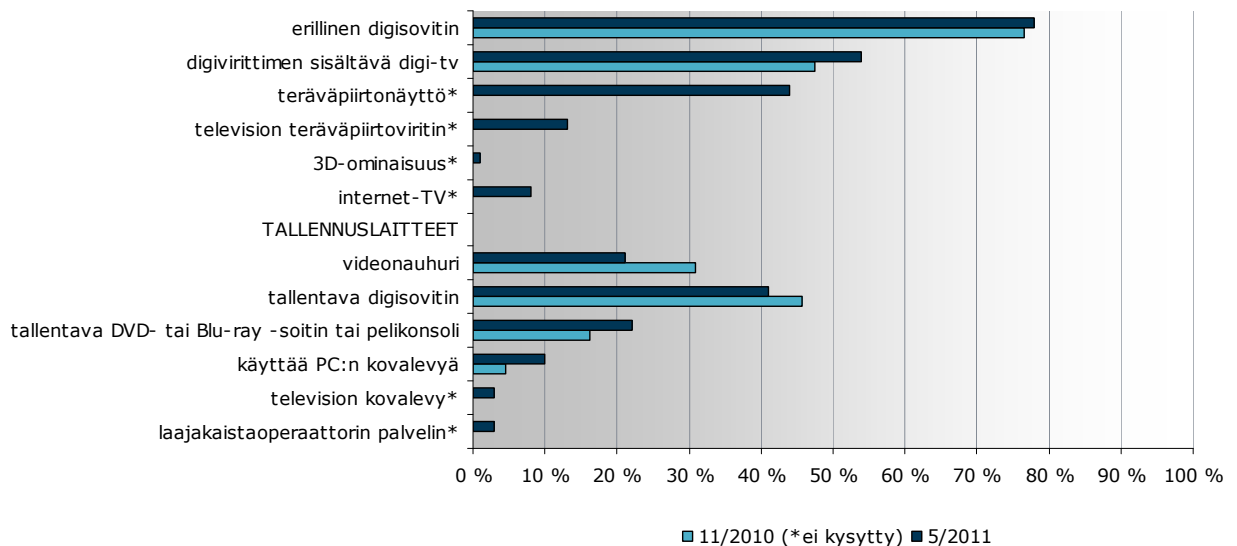
Kuvio 18 Televisiolähetysten vastaanottotavat 2010 - 2011. Lähde: Finnpanel Oy.

Digivirtimellä varustettujen televisioiden eli niin sanottujen integroitujen televisioiden määrä jatkoi selkeää kasvuaan, ja tällaisia vastaanottimia oli jo reilulla 50 prosentilla tv-talouksista. Erillinen digivastaanotin pitää kuitenkin vielä pintansa, ja oli alkuvuodesta yleisin digitaalinen vastaanotin vajaalla 80 prosentin osuudellaan.

Videonauhurien käyttö televisio-ohjelmien tallentamiseen on selvästi vähentynyt viimeisen puolen vuoden aikana, mutta edelleenkin joka viides tv-talous käyttää niitä tallennukseen. Kovalevyllä varustetut digisovittimet ovat edelleen yleisimpiä tallennuslaitteita, mutta niidenkin

osuus on hieman laskenut verrattuna viime vuoden lopun tilanteeseen muiden tallennuslaitteiden yleistyessä samaan aikaan.

Tietokoneen kovalevyllä katsoo joka kymmenes kotitalous tallennettuja ohjelmia. Osuus on kaksinkertaistunut puolessa vuodessa. DVD- ja Blu-ray-soittimien osuuden lisääntymistä selittää se, että tähän ryhmään on nyt laskettu mukaan myös pelikonsolin kautta tapahtuva tallentaminen. Noin kolme prosenttia tv-talouksista tallentaa ohjelmia television omalle kovalevyille, samoin kuin laajakaistaoperaattorin palvelimen kautta katsottavaksi.

Kuvio 19 Erialaisten vastaanottimien yleisyys tv-talouksissa 2010 - 2011. Lähde: Finnpanel Oy.

Postipalvelut

Nykyinen, 1.6.2011 voimaan tullut, postilaki pani täytäntöön EU:n kolmannen postidirektiivin (2008/6/EY6). Uusimman postidirektiivin keskeisin tavoite on avata Euroopan postipalvelujen markkinat kilpailulle mahdollisimman kattavasti. Yhtenä tällaisena postipalvelukokonaisuutena, johon direktiivin oletetaan vaikuttavan, ovat kirjelähetyspalvelut.

Postipalvelut ja tässä lähemmin postilähetyspalvelut voidaan jakaa kirje-, lehti-, pakettijakeluun sekä osoitteettomiin lähetyksiin. Lehtijakelut jaetaan vielä sanomalehti- ja aikakauslehtijakeluun. Kirjejakelu on toimiluvanvaraista ja tällä hetkellä Manner-Suomessa vain Itella Posti Oy:llä (Itella) on toimilupa, joka oikeuttaa jakamaan osoitteellisia kirjeitä. Esan Kirjapaino Oy ilmoitti elokuun 2011 lopussa hakeneensa valtioneuvostolta toimilupaa Päijät-Hämeen alueelle. Esa Kirjapaino Oy:n tytäryhtiö Esa Jakelut Oy harjoittaisi nykyisen sanomalehtijakelun lisäksi myös kirjejakelua Päijät-Hämeessä, mikäli toimilupa heille myönnetään.

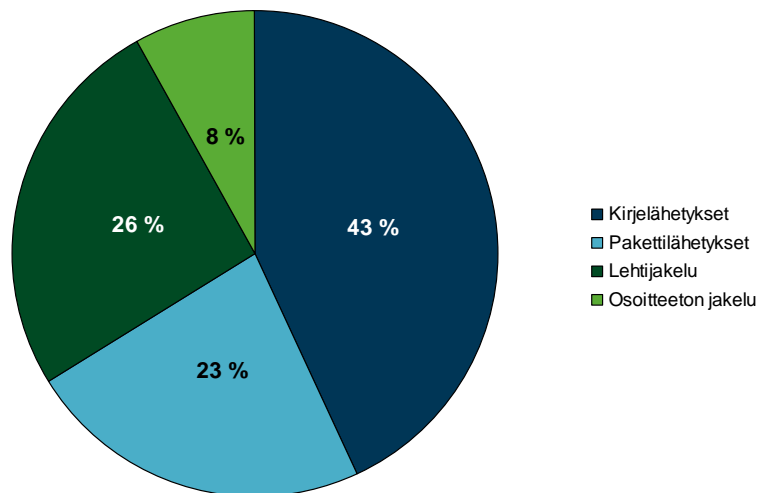
Itellalla ei siis ole käytännössä kilpailijoita kirjelähetyksissä eikä aikakauslehtijakelussa, koska aikakauslehdet jaetaan kirjejakelun yhteydessä. Itellan markkinaosuudet kirje- ja aikakauslehtijakelussa on Manner-Suomessa hyvin lähellä

100 prosenttia. Sanomalehtijakelussakin kilpailu on varsin vähäistä, koska Itella on ainoa, joka tarjoaa valtakunnallista sanomalehtijakelua. Vaihtoehtona Itellalle ovat sanomalehtien omat jakeluorganisaatiot, jotka jakavat alueellisesti oman yhtiön sanomalehtiä. Itellan markkinaosuus sanomalehdissä on noin kolme neljäsosaa.

Pakettijakelussa ja osoitteettomassa jakelussa Itellalla on valtakunnallisia kilpailijoita. Niissä Itellalla on markkinaosuudesta noin puolet.

Postitoiminnan taloudellisia tunnuslukuja

Viestintäviraston Nordic Adviser Groupilla teetämän Postilähetyspalvelututkimus 2010 tutkimuksen mukaan Suomen kotimaan postilähetysten liikevaihto oli noin 1,1 miljardia euroa vuonna 2010. Kirjelähetysten osuus tästä on vähän yli 40 prosenttia eli noin 500 miljoonaa euroa. Lehtijakelun osuus on reilut neljännesosa eli vähän vajaat 300 miljoonaa euroa, kun pakettijakelun osuus oli vajaa neljäsosa eli runsaat 250 miljoonaa euroa. Osoitteettomien lähetysten osuus oli kahdeksan prosenttia ja vajaa 100 miljoonaa euroa.

Kuvio 20 Suomen postilähetysmarkkinan liikevaihto.

Suomalaisille kuluttajille valtakunnallisia postipalveluita tarjoavia yrityksiä ovat Itella, joka on siis vahva tekijä kaikissa postilähetyslajeissa: kirjeissä, lehdissä, paketeissa ja osoitteettomissa lähetyksissä. Itellan kilpailijoita pakettipalveluissa ovat Matkahuolto Oy (Matkahuolto), Posten Logistik SCM Oy (Posten Logistik), Rautakirja

ja Oy (Rautakirja) ja VR kappaletavara-logistiikka (Transpoint Oy vuoteen 2010 asti). Näillä kaikilla on valtakunnallinen toimipisteverkko, joista kuluttajat voivat lähettää ja noutaa paketteja. Osoitteettomissa lähetyksissä Itellan kanssa kilvoittelee Suomen Suoramainonta (SSM) -niminen toimiva yritysjoukko.

Posten Logistik tunnetaan pakettipalveluista paremmin MyPack -pakettipalvelutuotteestaan ja Rautakirja tunnetaan pakettipalveluissa Ärräpaketti sekä ÄrräExpress -tuotteistaan. SSM yritysjoukko muodostuu joukosta alueellisia yhtiöitä, jotka hoitavat kaupunkilehtien ja mainosten jakelua omilla jakelualueillaan. SSM Jakeluryhmän yhtiöt ovat suurelta osin Janton Oy:n omistamia.

Näiden mainittujen postimarkkinoilla toimivien yritysten taloudellisia tunnuslukuja esitellään Balance Consultingin tilinpäätösanalyysien avulla. Balance Consulting on tehnyt tilinpäätösanalyysissään yhdenmukaiset tilinpäätösoikaisut. Rautakirja Oy:n liikevaihdossa pakettipalvelut ovat hyvin pieni osa. VR kappaleta- varalogistiikka toimi vielä 2010 loppuun asti omana yhtiönään Transpoint Oy -nimellä ja fuusioitui 31.12.2010 VR Yhtymä Oy:öön. VR kappaleta- varalogistiikan taloudelliset tunnusluvut esitellään Transpoint Oy:n tilinpäätöslukujen perusteella. SSM yritysjoukon taloudelliset tunnusluvut esitellään Janton konsernin tilinpäätöksen

perusteella. Janton konserniin kuuluu myös City-lehteä kustantava Cityexpress Oy, jonka liikevaihto oli vuonna 2009 3,8 miljoonaa euroa.

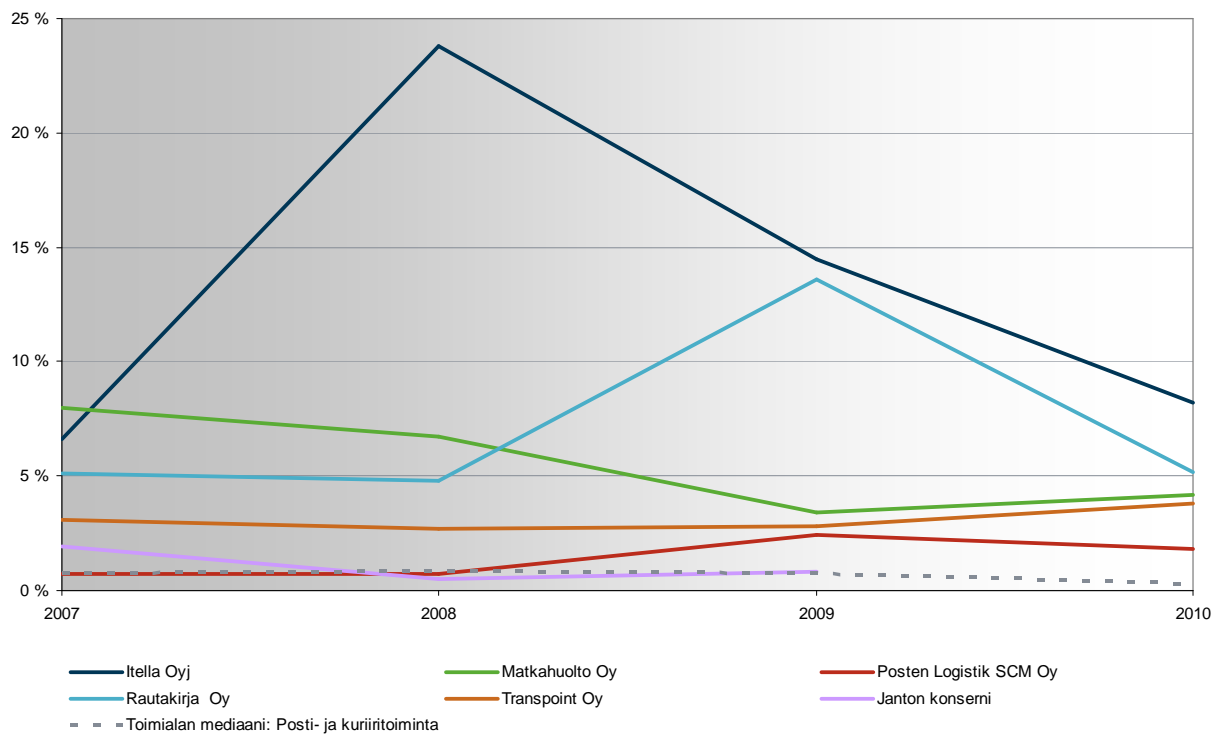
Itellan liikevaihdon suuruus osoittaa sen olevan ylivoimaisesti suurin postipalveluja tuottava yritys Suomessa. Itellan kuten myös Suomen postimarkkinoilla pitkään toimineen Matkahuollon liikevaihdot, omavaraisuusasteet ja liiketulokset ovat olleet viimeisinä vuosina varsin vakaita. Sijoitetun pääoman tuotot ovat sen sijaan vaihdelleet paljonkin. Suomessa tuoreemman yrityksen Posten Logistikin liikevaihto on kasvanut moninkertaisesti muutaman vuoden aikana ja Posten Logistik on nyt suuruudeltaan Matkahuollon kokoinen. Osoitteettoman postin palveluja tarjoava Janton konsernin tunnusluvut osoittavat sen tekevän erittäin hyvää taloudellista tulosta. Posti- ja kuriiritoiminta toimialan yritykset ovat yleensä pieniä miljoonan tai kahden euron yrityksiä, jotka toimittavat alueellisesti pakettilähetyksiä ja joiden tuotto sijoitetulle pääomalle on erittäin hyvä.

Yritys	Liikevaihto M€			Liiketulos %			Omavaraisuusaste %			Sijoitetun pääoman tuotto %		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Itella Oyj	1283	1207	1174	7	5	4	66	55	57	10	1	6
Matkahuolto Oy	45	49	49	-3	-2	2	20	18	20	-10	-5	15
Posten Logistik SCM Oy	12	47	53	3	-1	-3	26	26	22	17	-11	-27
Rautakirja Oy	387	384	381	7	8	3	48	42	40	19	18	8
Transpoint Oy	142	114	122	3	-5	1	53	48	48	17	-19	6
Janton konserni*	45	40		20	18		61	62		139	98	
Toimialan mediaani: Posti- ja kuriiritoiminta	1	1	2	5	4	3	27	29	28	27	23	28

Taulukko 8 Postipalveluja tuottavien yritysten tunnuslukuja.

Postipalveluja tuottavien yritysten investointias- teet vaihtelevat paljon. Itella suurimpana yri- tyksenä investoi selvästi eniten, mikä on ym- märempää, koska sillä on hallussaan sekä val- takunnallinen toimipisteverkko että jakelukes- kukset. Niihin kohdistuvat investoinnit ovat

myös erittäin syklisiä, minkä voi havaita alla olevan kuvion käyrällä. Valtakunnallisen toimi- pisteverkon omistamat Matkahuollon, Rautakir- jan ja Transpoint Oy:n investointiasteet ovat olleet selvästi korkeampia kuin posti- ja kuriiri- toiminnan yritysten yleensä.

Kuvio 21 Postipalveluja tarjoavien yritysten investointiasteet.

Postilähetysten volyymit

Postilähetyspalvelututkimus 2010 mukaan kotimaan lähetysten kokonaismäärä oli yhteensä noin neljä miljardia lähetystä. Siitä puolet eli noin kaksi miljardia kappaletta jaettiin osoitteetonta postia (suoramarkkinointikirjeitä ja ilmaislehtiä). Kasvua edeltävään vuoteen verrattuna oli kolme prosenttia. Kirjeiden määrä väheni yhden prosentin ja pysyi hieman yli miljardissa kappaleessa. Sanomalehtijakelun määrä väheni

myös prosentin noin 700 miljoonaan kappaleeseen. Aikakauslehtien määrä putosi postilähetyslajeista eniten, peräti kahdeksan prosenttia, 339 miljoonaan kappaleeseen. Pakettien kotimaanlähetysten määrät pysyivät edellisen vuoden tasolla eli 36 miljoonassa kappaleessa. Pakettien ulkomaan lähetykset sen sijaan kasvoivat peräti 11 prosentilla 10 miljoonaan kappaleeseen. Ulkomaan lähetysten kasvu perustui maahan saapuvien lähetysten jyrkällä nousulla vuonna 2010.

Vuosi	2009	2010
Kaikki lähetykset (milj. kpl)	4110	4117
kirjeet	1129	1114
paketit	45	46
Kotimaan lähetykset (milj. kpl)	4044	4051
kirjeet	1072	1058
paketit	36	36
osoitteeton jakelu	1861	1923
sanomalehdet*	705	695
aikakauslehdet	370	339
Ulkomaan lähetykset (milj. kpl)	66	66
kirjeet	57	56
paketit	9	10

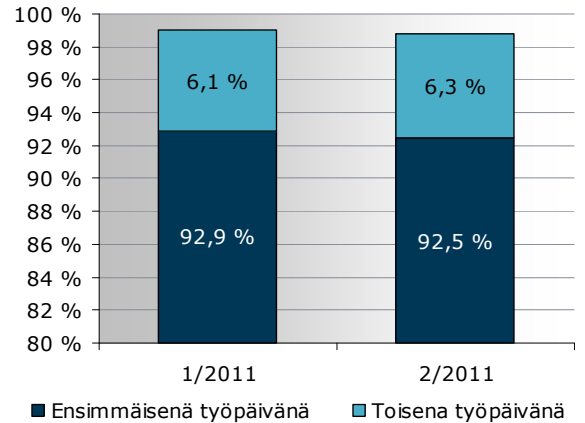
Taulukko 9 Postilähetysten määrät.

Kirjeen kulkunopeus

Koska uusi postilaki tuli voimaan 1.6.2011, vuoden 2011 ensimmäisellä puolivuotisjaksolla kulkunopeuden mittaus tehtiin aiemman postilain mukaisesti.

Vanhan postilain mukaan yleispalveluun kuuluvat kotimaan kirjelähetykset, jotka on jätetty postiyritykselle seuraavana työpäivänä jaettaviksi- (eli niin sanottu 1. luokan kirje), on jaettava niin, että lähetyksistä vähintään 85 prosenttia on perillä seuraavana työpäivänä ja vähintään 98 prosenttia viimeistään toisena työpäivänä. Itella seuraa 1. luokan kirjeiden kulkunopeutta jatkuvan paneelitutkimuksen avulla. Vuoden 2011 kahdella ensimmäisellä kvartaalilla Itella on täyttänyt kulkunopeuden laatustandardin lain mukaisesti. Kummallakin kvartaalilla ensimmäisen luokan kirje on jaettu perille seuraavana työpäivänä yli 92 prosenttisesti ja viimeistään toisena työpäivänä lähes 99 prosenttisesti.

Vuoden 2011 jälkimmäisellä puolivuotisjaksolla ryhdytään seuraamaan nykyisen voimassaolevan postilain kulkunopeuden laatustandardia.

Kuvio 22 Ensimmäisen luokan kirjeen kulkunopeus alkuvuonna 2011.

Toimipisteiden määrä

Suomessa valtakunnallinen toimipisteverkko on Itellalla, Matkahuollolla, Posten Logistikilla, Rautakirjalla ja VR kappaletavaralogistiikalla. Itella tarjoaa palveluja noin 1050 toimipisteessä (Itellan omat toimipisteet ja asiamiespostit) ja Matkahuolto sekä Posten Logistik kumpikin vajaan 1200 toimipisteessä (Matkahuollon palvelupisteet ja Lähikaupat). Rautakirjalla on noin 700 R-kioskin toimipisteverkko. VR kappaletavaralogistiikalla on 25 toimipisteen verkosto, joka koostuu lähinnä juna-asemien yhteydessä olevista toimipaikoista.

Viestintävirasto

Yhteystiedot

PI 313

Itämerenkatu 3A

00181 Helsinki

puh. 09 69 661

fax. 09 6966 410

www.ficora.fi